

tánc

M Ű V É S Z E T

**KIT ILLET A
BALETTINTÉZET NÉV?**

**BARABÁS
MARIANNA
MONTE-CARLO
BALETT**

PORTRÉ

Zsuráfszky Zoltán

REFLEKTORFÉNYBEN

'56 hatása
a táncművészetre

INTERJÚ

Ladjánszki Márta – L1DanceFest
Fodor Zoltán | Tihanyi Ákos – Billy Elliot

TANULMÁNY

A kis Páva értékelése

KRITIKA

A kalóz | Végzősök

Közép-Európa Táncszínház 2016. őszi bemutatók

Bartók-Sztravinszkij est

Koreográfus: Halász Gábor, Kun Attila
Bemutató: 2016. október 26.
Nemzeti Táncszínház – Várkert bazár

Divertimento

Koreográfus: Kun Attila
Bemutató: 2016. november 5.
MÜPA

Bach-tánc-szvittek

Koreográfus: Kun Attila
Bemutató: 2016. december 17.
Zeneakadémia, Solti terem

ÉLETJELEK

- 4 NÉGY ÉVES A MISKOLCI BALETT,
A BOZSIK YVETTE TÁRSULAT ŐSZI BEMUTATÓI,
25 ÉVES A BUDAPEST TÁNC SZÍNHÁZ,
AZ EGRIEK SIKERE,
A GYŐRI BALETT RIOI FELLÉPÉSE,
V4 YOUNG DANCE TALENTES
- 5 ARTUS A FIATAL ALKOTÓKÉRT,
ÚJ TAGOK A GG TÁNC EGERNÉL,
EXPERIDANCE TÁNC AKADEÉMIA,
KINEVEZÉSEK A FŐISKOLÁN,
TÁNC PEDAGÓGUS TOVÁBBKÉPZÉS

REFLEKTORFÉNYBEN

- 6 AJTÓK KILINCS NÉLKÜL - 1956 ÉRZELMI HATÁSAI TÁNCBAN ELBESZÉLVE
- INTERJÚ FODOR ZOLTÁNNAL - RÉFI ZSUZSA
- 8 EGY KIVÉRTETT MŰFAJ MAGÁRA TALÁLÁSA
- 1956 HATÁSA A TÁNCMŰVÉSZETBEN - KÖVÁGÓ ZSUZSA
- 26 KIT ILLET A BALETTINTÉZET NÉV? - SZÁSZ EMESE FIDELIO

JÖN

- 16 ENRICO MORELLI ISMÉT SZEGEDEN,
A KÖZÉP-EURÓPA TÁNC SZÍNHÁZ ŐSZI REPERTOÁRJA
- 17 RÓMEÓ ÉS JÚLIA GYŐRBN,
KLASSZIKUS, KORTÁRS ÉS MUSICAL - ŐSZ AZ OPERÁBAN,
CSODÁLATOS MANDARIN PÉCSETT

LÁTTUK

- 24 „GYÖNGYVIRÁGTÓL LOMBHULLÁSIG”
- A TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA 2016-OS VÉGZŐS KLASSZIKUS
BALETT ÉVFOLYAMÁNAK VIZSGAKONCERTJE - PÓNYAI GYÖRGYI

TANULMÁNY

- 33 MEGVALÓSULT ÉS ELMULASZTOTT LEHETŐSÉGEK
A FÖLSZÁLLOTT A PÁVA GYERMEK-TEHETSÉGGUTATÓ VETÉLKEDŐ
SZAKMAI ÉRTÉKELÉSE - SÁNDOR ILDIKÓ

NÉGYSZEMKÖZT

- 12 GLOBÁLIS PROBLÉMÁK, EGYEDI ALKOTÓK - AZ „L1” - EDÉS HETE
- INTERJÚ LADJÁNSZKI MÁRTÁVAL - MARX LAURA
- 14 NÁLAM NEM A LÉPÉSEKNÉL KEZDŐDIK A KOREOGRÁFIA
- INTERJÚ TIHANYI ÁKOSSAL - PÉLI NAGY KATA

VILÁGSZÍNPAD

- 20 A KALÓZ, AZ ANGOL NEMZETI BALETT PÁRIZSI VENDÉGSZEREPLÉSE
- HÉZSÓ ISTVÁN

AJÁNLJUK

- 29 SZÁLL A KAKUKK FÉSZKÉRE PÉCSETT,
APÁM ABLAKÁBÓL AZ ÉG - AZ ÁLLAMI NÉPI EGYÜTTES ÚJ BEMUTATÓJA,
A DUNA TÁNCMŰHELY DARABJAI

TÁNC ÉS MÉDIA

- 38 KÖNYVAJÁNLÓ

FENYVES MÁRK

EGY KITŰNTETETT
MOZDULATMŰVÉSZ

BARABÁS MARIANNA

EGYÉNISÉGNEK KELL LENNI
A SZÍNPADON

ZSURÁFSZKY ZOLTÁN

ZSURA 60

NÉGYÉVES A MISKOLCI BALETT!

Anna Karenina

Fotó: Abrakadabra

Hosszú utat tett meg a Miskolci Balett 2013-as alapítása óta – a társulat sok munka árán folyamatosan fejlődött az elmúlt években, és olyan nagysikerű előadásokat hozott létre, mint a Hamupipőke, a Férfiak, nők, Fellini, a Fenevadak vagy az előző évadban A nagy Gatsby és a QUIXOTE. Nagyon különböző, nagyon izgalmas előadások születtek, amelyekben a táncosok és alkotók bebizonyították, hogy a Miskolci Balett az egyik legfontosabb fiatal táncgyűttes ma Magyarországon. A következő évadban Velekei László, a Győri Balett művészeti vezetője izgalmas Anna Kareninát koreografál a Kamaraszínházban, egy olyan produkció keretében, amely közös vállalkozás az egri Gárdonyi Géza Színház táncgyűttesével. A másik tervezett bemutató a nemzetközi hírű Gergye Krisztián nevéhez fűződik, aki jövőre Harlequinade címmel izgalmas kísérleti táncdarabban jelentkezik a Játékszínen.

A BOZSIK YVETTE TÁRSULAT HÁROM ŐSZI BEMUTATÓVAL KEZDI AZ ÚJ ÉVADOT

Rozsda lovag és Fránya Frida

Fotó: Horváth Judit

Szeptemberben a Karinthy Színházban mutatták be a Rozsda lovag és Fránya Frida című családi musicalt Bozsik Yvette rendezésében. A Nemzeti Színház Gobbi Hilda Színpadán felújították a Kabaré – elvagyódás két részben című előadásukat a Nemzeti Táncszínház szervezésében. A darabban Bozsik Yvette nyolc év kihagyás után tért vissza a színpadra a Zenebohóc szerepében.

November 4-én a Kaposvári Csiky Gergely Színházban a Kőműves Kelemen bemutatója lesz, amelyben a kaposvári színészek mellett a Bozsik Yvette Társulat tagjai is közreműködnek.

25 ÉVES A BUDAPEST TÁNCSZÍNHÁZ

Huszonöt éves Földi Béla együttese, a Budapest Táncszínház, amit egy gálaest keretében a Művészetek Palotájában november 22-én ünnepelnek meg. Az eseményre meghívást kapott az összes külföldi és hazai koreográfus, akik eddig az együttesel dolgoztak.

Emellett volt és jelenlegi tagok is együtt lépnek színpadra, hogy megkoronázzák az estet a Bolero című darabban. Az együttes az évadban két jelentősebb premierre is készül: Sággy Alexandra első egész estés koreográfiája, a Balance szeptember 29-én került színre a MOM Kulturális Központban, a Száz év magányt pedig december 6-án mutatják be a Várkert bazárban. Ez utóbbi Földi Béla együttesvezető legújabb munkája.

Földi Béla

ARATTAK AZ EGRIEK SZARVASON

Átadták az V. Magyar Teátrum Nyári Fesztivál díjait. A legjobb női táncművésznek Tóth Karolinát választották, aki az elmúlt években többször lett közönségdíjas Egerben. A legkreatívabb táncjáték díját az egri Gárdonyi Géza Színház és az Inversedance/Fodor Zoltán Társulat Traviata című táncjátéka nyerte el. Az előadást legközelebb október 15-én láthatja a fővárosi közönség.

Tóth Karolina

Fotó: Gál Gábor

ERDÉLYI TURNÉN A PUSZTÁK NÉPE

A Duna Művészegyüttes november 11–14. között erdélyi turnén vesz részt az idén januárban bemutatott Puszta népe című előadásával. A ven-

dégszereplés keretében három esten mutatják be a produkciót: Csíkszeredán, Sepsiszentgyörgyön a Népzene- és néptáncfalalkozón, valamint a székelyudvarhelyi Össztánc összel fesztivál nyitóelőadásaként.

A GYŐRI BALETT RIÓI OLIMPIAI FELLÉPÉSE

A Győri Balett augusztus 19-én Brazíliában, a Riói Magyar Házban tartott olimpiai protokolleseményen lépett fel, ahol Velekei László Tisztelet a sportolóknak – Rió 2016 című koreográfiáját, valamint a Kodály című balett egy részletét adták elő. Szeptemberben Vlagyimir Malahov meghívására a Győri Balett táncművésze, Diachi Uematsu és Major László, a Trockadero Balett szólistája két, Velekei László által készített koreográfiával lépett fel nagy sikerrel Berlinben a Malahov és barátai elnevezésű gálán. A győri társulat tagja olyan neves együttesek szólistáival lépett színpadra, mint a Bolsoj Balett, a Béjar Ballet Lausanne vagy a Miami City Ballet.

V4 YOUNG DANCE TALENTES

Nagy sikerrel zárult a V4 young dance talentes programsorozat legutóbbi állomása, amelynek budapesti házigazdája a Közép-Európa Táncszínház (KET) volt. Az esemény a Nemzetközi Visegrádi Alap támogatásának köszönhetően és négy intézmény (Tanečné konzervatórium Evy Jaczovej; Krakowski Teatr Tańca; Akademie múzických umění v Praze; Közép-Európa Táncszínház) összefogásának eredményeként jött létre. A képzés vezetői: Eryk Makohon (Lengyelország), Eva Lackova (Szlovákia), Mirka Eliasova (Csehország) és Kun Attila (Magyarország). A programot az idén áprilisban megrendezett budapesti Közép-európai Kortáncoktatási Konferenciát követően dolgozták ki, egyes elemei fontos részét képezik a KET idei évadának is.

A KET társulata

Fotó: Éder Vera

**ARCCAL A HALNAK
ARTUS STÚDIÓ,
2016. SZEPTEMBER 16-17.
BUDAPEST,
SZTREGOVA UTCA 7.**

unknown text
insert

Fotó: Békési Ervin

Az Artus Stúdió feladatának tekinti a fiatal, útja elején járó alkotók felkarolását, támogatását, akik művészeti iskolákban vagy más egyéni utakon kezdtek, kezdik alkotói pályájukat. A program keretében a társulatok felkészülésük során nemcsak a bemutató lehetőségét, hanem próbatermet, technikát és szakmai segítséget is kapnak. Az est egy szünettel két fiatal alkotót/alkotócsoportot mutat be.

Unknown Text – Insert (Tőled tanultam az egyéniségem), alkotók, előadók: Békési Zsannett, Oláh Balázs, Sessi Kriszta, Yin – alkotók, előadók: Tóth Laura, Závodszy Rita, előadja a MoTus Mozgásszínházi Egyesület.

FRISS DIPLOMÁSOK A GG TÁNC EGERNÉL

Fotó: Horváth Judit

Négy új táncművész: **Szeles Viktória, Sánta Eszter, Varga Kristóf** és a finn **Joni Österlund** szerződött az idén a társulathoz. A Pécsi Nemzetközi Táncalálkozóra felújítják Mészáros Máté darabját, az Egyenes labirintust, októberben a Traviatát táncolják a Millenárison, majd a Miskolci Balettel közösen mutatják be az Anna Kareninát. Ezt követően Grecsó Zoltánnal próbálják a Kamaszok című darabot, amely azt a kort mutatja be, amely meghatározza az ember sorsát, hiszen ekkor vagyunk

a legnagyobb lázadók. Az is izgalmas, hogyan éli meg ezt a család, hiszen nincs, akit ez ne érintene valamilyen formában gyermekként, szülőként vagy nagyszülőként.

RENDAHAGYÓ TEHETSÉKGUTATÓVAL INDUL ÚTJÁRA AZ EXPERIDANCE TÁNCAKADÉMIA

Ősszel indul az ExperiDance Táncakadémia, amelynek célja, hogy a legfiatalabb generációnak átadja a mára világhírű ExperiDance táncstílust, amelyben harmonikusan egyesül a néptánc, a klasszikus balett és a modern táncirányzatok. A 10 és 14 év közötti gyerekek ennek megfelelően több műfajba is beavatást kapnak délutánonként. Mindemellett az egészséges táplálkozás, a helyes testtartás, illetve a megfelelő mozgáskultúra is kiemelt helyet kap a tanrendben.

A próbarend az általános iskolák tanóráihoz igazodik majd. A gyerekek rövid időn belül színpadra állhatnak az ExperiDance darabjaiban, 16 éves koruktól pedig felvételt nyerhetnek a táncársulat hazai vagy nemzetközi tánckarába, amennyiben hivatásos táncművésszé szeretnének válni. Az oktatásáért neves mesterek és az ExperiDance táncművészei felelnek.

KINEVEZÉSEK A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLÁN

A Magyar Táncművészeti Főiskola Szenátusa 2016. szeptember 14-én professzor emeritus kiténtető címet adományozott **Brieber János** főiskolai tanárnak, aki szeptember 15-én töltötte be 70. életévét. Címzetes főiskolai tanár lett **Volf Katalin** Kossuth-díjas balettművész és **Rossella Capriolo** balettmester. Címzetes főiskolai docensi elismerést kapott **Végh Krisztina** balettművész, kiváló művész. Újraavasztották a főiskola kilenc tagú Tudományos Tanácsát, elnöke **Bolvári-Takács Gábor** egyetemi tanár lett.

Évfolyamvezető balettmesterként kezdi meg első oktatási évét a Magyar Táncművészeti Főiskolán **Oláh Zoltán**, a Magyar Nemzeti Balett első magántáncosa. Személyével tovább bővül azok köre, akik aktív táncosként, a klasszikus balett hazai ikonjaként az utánpótlás szakmai felkészítésének szolgálatába állítják mesteri tudásukat.

Korábban már csatlakozott a főiskola táncművészképző intézetének munkájához **Volf Katalin**, **Végh Krisztina**, **Grecsó Zoltán**, **Krausz Alíz**, **Appelshoffer János**.

TOVÁBBKÉPZÉS TÁNCPEDAGÓGUSOK RÉSZÉRE

A Táncpedagógusok Országos Szövetsége négyalkalmas továbbképzést szervez táncpedagógusok számára szeptember 17-én, október 15-én, november 26-án és december 10-én. Az oktatott tárgyak: klasszikus balett (Soós Erika), art jazz (Földi Béla), jazz tánc (Lakatos János), koreográfia, kompozíció (Szalay Tamás), dramaturgia (Novák Ferenc).

Bővebb információ: <http://tancpedagogusok.hu>

XIV. Országos Táncjáték Fesztivál
(Budapest) – 2016. november 12.

A Táncpedagógusok Országos Szövetsége az idén is megrendezi az Országos Táncjáték Fesztivált, amelynek keretében lehetőség nyílik az öt percnél hosszabb koreográfiák, illetve dramaturgiai egységet alkotó egyfelvonásos táncszínházi produkciók bemutatására.

A fesztivál időpontja: 2016. november 12.
(szombat).

Helyszíne: Erzsébetligeti Színház,
1165 Budapest, Hunyadvár u. 43/b

Az előadásokat öttagú szakmai zsűri értékeli, és kategóriánként a legjobb produkciókat I., II., III., valamint különdíjjal jutalmazza.

Nevezési határidő: október 23.

További részletek: <http://tancpedagogusok.hu>

Ajtók kilincs nélkül

1956 érzelmi hatásai
táncban elbeszélve –
Brüsszeli bemutatóra
készül az Inversedance

Réfi Zsuzsa interjúja Fodor Zoltán társulatvezetővel

HOGYAN HATOTT AZ EMBEREKRE, MILYEN ÉRZELMI TORZULÁSOKHOZ VEZETETT 1956 – EZT SZERETNÉ BEMUTATNI DECEMBERBEN SZÍNRE KERÜLŐ KOREOGRÁFIÁJÁBAN FODOR ZOLTÁN. AZ AJTÓK KILINCIS NÉLKÜL CÍMŰ DARAB BRÜSSZELBEN LÁTHATÓ ELŐSZÖR, AZTÁN HAZAI ELŐADÁSOKRA, TURNÉRA INDUL VELE AZ INVERSEDANCE. A TÁRSULAT IZGALMAS IDŐSZAKON VAN TÚL, HISZEN DÉL-AMERIKÁBAN, PEKINGBEN, AFRIKÁBAN, TÖRÖKORSZÁGBAN IS VENDÉGSZEREPELTÉK, S A NEMZETKÖZI FELLÉPÉSEK SORA A TERVEK SZERINT JÖVŐRE FOLYTATÓDIK. LESZ ÚJ GYEREKDARABJUK, A VACKOR KARÁCSONYA, TAVASSZAL PEDIG RANGOS KÜLFÖLDI KOREOGRÁFUSOK ÉRKEZNEK AZ EGYRE NÉPSZERŰBB EGYÜTTESHEZ.

Korábban is foglalkoztatta már ez a téma?

Mindig szunnyadt bennem néhány gondolat 56 apropóján, s ezeket most, az emlékévkapcsán örömmel bontom ki. Általában inkább a jelenre, a kortárs világra igyekszem reflektálni, ám ha akad egy konkrét, tematikus lehetőség, azt az ember szívesen megragadja. Az 56-os események kapcsán nem a politikai háttér és a konkrét történet foglalkoztat, sokkal inkább az, hogy milyen lenyomatot hagy az emberekben egy ilyen szélsőséges, tragikus eseménysorozat. Melyek azok az érzelmek, amelyek cselekvésre készítetnek... Nagyon sok ember hagyta el ezt a borzasztóan átpolitizált országot. Arról se feledkezzünk el, hogy a második világháború után jártunk néhány évvel, és rettentő elnyomásban éltek az emberek, különösen érzelmi téren. Emiatt volt, aki elment, volt, aki ellenállt és volt, aki átállt...

Az írott történelmi anyagokon kívül honnan merít inspirációt a témában?

Édesapám abban az időszakban született, az édesanyám pedig éppen abban az évben. 1956 ezért mindig is ott lebegett a szemem előtt, erősen foglalkoztatott, hogy milyen lehetett egy forradalom alatt világra jönni, hogy azok az emberek, akik ebben a korban születtek, hogyan tudták az érzelmileg, lelkileg meg-

terhelő időszakot átvészelni oly módon, hogy a későbbiekben egészséges életük legyen. Úgy vélem, hogy egy generáció nagyon súlyosan megsérült. Akadnak egyébként rokonok is, akik mind ezt megélték, velük szintén fogok erről beszélgetni. Most ugyanis – az alapinformációk mellett – olyan kutatómunkába kezdek, amely éppen ezeket a személyes történeteket, érzelmeket tárja fel. Érdekes ugyanis, hogy nagyon sokan visszatérnek az Amerikába emigrált 56-os menekültek közül. Temérdek ilyen ismerősöm akad, szeretnék beszélgetni velük a motivációkról és arról is, hogy miért állt az ország egyik része ide, a másik oda. Nem akarok politikai szempontból állást foglalni, inkább az érzelmi oldalát szeretném megragadni. A szimbolikákat kívánom összegyűjteni, és a belső motivációkat megjelenítő előadást készíteni.

Milyen zenével kerül színre a koreográfiája?

Évek óta Gergely Attilával dolgozunk, ezúttal is őt kértem fel, hogy komponálja meg a muzsikát. Most zajlanak az előkészületek, a Balassi Intézet a partnerünk, s bízom abban, hogy a decemberi, brüsszeli bemutatót követően más külföldi városokban is színre kerül. Emellett persze itthon is előadjuk majd az Ajtók kilincs nélkül című előadást.

Fotó: archív

Az ön generációja hogyan tudja klisémentesen megközeleíteni ezt a korszakot?

Egy kedves barátommal beszélgettünk arról, hogy mennyire közhelyesen éli az ember az életét, abban azonban egyetértettünk, hogy nem kell mindig a spanyolviaszt feltalálni. Persze a tények mellett nem lehet elmenni, de szükség van újszerűségekre, és saját magunk szórakoztatása miatt is arra, hogy innovatívan közelítsünk eseményekhez, problémákhoz. Természetesen a rám jellemző táncnyelvvel fogom színpadra állítani a produkciót, de most is – mint mindig – arra törekszem, hogy új utakat keressek a formanyelvben, a kifejezőmódban.

A történet feldolgozásánál, a kronológiánál sokkal jobban foglalkoztat egy olyan színpadkép, amely hatásában mélyen tükrözi azt, amit az emberek átélhettek. Európa közepén háború dúlt, amit végignézett a világ. Mindez gondolatokat, érzéseket indít el, és engem ez érdekel. El tudjuk képzelni, milyen az, amikor tankok járnak a város utcáit? Hogy milyen félelmeket tud ez előidézni? Érzelmi hatásokra szeretném kihegyezni a darabot, és arra törekszem, hogy a nézőkben is minél intenzívebb érzéseket generáljak. A háborút, a fájdalmakat, a békét nagyon sokféleképpen lehet kifejezni. Olyan képi, hangulati elemeket kívánok a színpadra vinni, amelyek meg tudják mutatni az ötvenhatos események borzalmait.

Mi vár még a decemberi bemutatóig az Inversedance-re?

Nagyon izgalmas évadon vagyunk túl, az utolsó fél évben – februártól szezonzárásig – ötven előadást tartottunk. Az egri Gárdonyi Géza Színháznak készített Traviatát már huszonegyszer adtuk elő. A Balassi Intézet meghívására jártunk Kínában is, és a magyar hónap keretében került színre a Bartók Táncszvitjére készült koreográfiám. Emellett a Budapest egy mozdulatban című fotókiállításunk szintén látható volt. A következő szezonban játszuk az eddigi darabjainkat, az Elvarázsolt kastély színre kerül a Müpában, november közepére pedig megszületik az új gyerekelőadásunk, a Vackor karácsonya. Szerencsére a Nemzeti Táncszínházzal szintén remek az együttműködésünk. Az 56-os premier után pedig már készülünk arra a februári előadásra, amelyhez neves külföldi koreográfusokat hívunk. Különleges projekt lesz, nagyon bírom benne, hogy létrejön. Emellett rengeteg előzetes tárgyalást folytatunk nemzetközi vendégszereplésekről. Tavaly jártunk Dél-Amerikában, Afrikában, Törökországban, és a tengerentúlra szeretnénk visszamenni. Már folynak a megbeszélések színházakkal, fesztiválokkal, így remélem, nyáron ismét utazhatunk. Nagy öröm számomra, hogy már évente húszezer fölött van a nézőszámunk, és ezt szeretnénk továbbra is megtartani.

„Európa közepén háború dúlt, amit végignézett a világ. El tudjuk képzelni, milyen az, amikor tankok járnak a város utcáit? Hogy milyen félelmeket tud ez előidézni? ... A háborút, a fájdalmakat, a békét nagyon sokféleképpen lehet kifejezni. Olyan képi, hangulati elemeket kívánok a színpadra vinni, amelyek meg tudják mutatni az ötvenhatos események borzalmait.

Egy kivérzett műfaj magára találása

1956 hatása a táncművészetben

Kővágó Zsuzsa írása | Fotók forrása az OSZMI Táncarchívuma

Eltérő világnézetű, pártállású szerzőktől olvashattunk együttes-történeti összefoglaló tanulmányokat, személyes visszaemlékezéseket, amelyekből részinformációkat kaphattunk 1956 októberre és az azt követő időszak hazai táncművészetre tett hatásáról. Hatvan év elmúltával ideje lenne egy összefoglaló kutatómunka megkezdésének és megírásának, hogyan is alakult a forradalom után a magyarországi táncélet, mennyire befolyásolták az események a táncművészet egészének palettáját.

Írásomban nem célozom feltenni a „Mi lett volna, ha?” értelmetlen kérdését és az sem szerepel a szándékaim között, hogy keseregjek a veszteségeken. Való igaz, hogy nagy veszteségek érték a professzionális és amatőr művészeti életet a klasszikus balett-

és a néptáncművészetben is. A Kínából hazatérő Néphadsereg Művészegyüttese 1956 decemberében megtagadta Moszkvában az eredeti turnéprogramban nem tervezett fellépést. A retorzió nem maradt el, hazatérése után az együttest feloszlatták. Első hivatásos néptáncgyüttesünk úgy tűnt, hogy eltűnik a történelem süllyesztőjében. A Nádasi Marcella keze alatt is kiválóan képzett táncosok közül ketten mégis később ragyogó alkotói pályára kerültek, igaz, az útjuk nem volt zökkenőmentes. Seregi László, aki koreográfusi vénáját már megmutatta a honvédosoknál, mestere javaslatára a megcsappant létszámú operaházi társulathoz került, és pályáját nem hiszem, hogy külön ismertetni kellene. Györgyfalvy Katalint pedig épp az útkeresés, a pályanélküliség terelte a gyermektánc-pedagógiától az iskolateremtő koreográfusi útra.

Csinády Dóra műtermi portréja (Párizs lángjai) 1950 körül, koreográfus Vashegyi Ernő

Vashegyi Ernő A bahcsiszeráji szökőkút Girej kán szerepében, (koreográfus R. Zaharov), 1952, Magyar Állami Operaház

Megszűntek a rövidebb-hosszabb életű professzionális belügyminisztériumi fenntartású együttesek, ám 1957-ben megalakult a Duna Művészegyüttes jogelődjének tekinthető Kék Duna társulása.

Sok jól teljesítő amatőr néptáncgyüttes oszlott fel, egyrészt azért, mert a vezetőjük külföldre távozott, avagy valamely büntetési formának lett részese, esetleg átrendeződött a fenntartói tevékenység.

A társulatosztatások mellett talán a legnagyobb „vérvesztés” az operaházi együttest érte. Nemcsak táncari tagok sora távozott az országból, hanem a vezető szólisták olyan nevezetes személyiségei, akik szinte pótolhatatlannak tűntek. Közülük elsősorban Vashegyi Ernő nevét kell kiemelnünk, mert személyében nemcsak egy kiváló, heroikus szerepkörre predesztinált előadót veszített a magyar táncművészet, hanem egy nagyon ígéretes koreográfust is. 1948–49-ben készült francia stílusú egyfelvonásos koreográfiáit követően 1954-ben készítette el Kenessey Jenő muzsikájára a Bihari nótája című nagybalettjét. A bemutató hatalmas sikert aratott, s mindmáig elevenen él a korabeli nézők és előadók emlékezetében. Felesége, Pásztor Vera lírai szerepek sorában (Mária: A diótörő, A bahcsiszeráji szökőkút, Swanilda: Coppelia, Királykisasszony: A fából faragott királyfi...) aratott sikereket. Nemcsak szerepeivel, de férje koreográfiáinak munkatársaként is jelentős szerepet játszott a magyar balettművészetben. Távozásuk után a svájci táncművészetet gazdagították.

Csinády Dóra, ha a hazai társulatnál akkoriban lett volna ilyen cím, azt mondanánk ő volt a prima ballerina assoluta. 1946-os debütálását követően szinte minden operaházi balettbemutató főszerepét eltáncolta. Technikai biztonság, előadóművészi érzékenység jellemezte szerepformálásait. Távozása után Németország nagy társulatainál volt sikeres vezető táncos, színpadi pályafutását követően pedig balettiskolaiban adta tovább a Nádasi iskolában és az általa ismert Vaganova rendszerben szerzett tudását, hasonlóan a Pásztor–Vashegyi házaspár pedagógusi munkásságához. Nem mehetünk el szó nélkül azon tény említése mellett sem,

hogy a pezsgő hazai táncéletben nagy szerepet játszó Táncművészet című folyóirat 1957-ben megszűnt, s csak húsz év elteltével lett újra szakmai folyóirata a legősibb művészetnek.

Fotó: Tóth László

Pásztor Vera A fából faragott királyfi Királykisasszony szerepében (koreográfus Vashegyi Ernő), 1952, Magyar Állami Operaház

AUGUSZTUS 20-A ALKALMÁBÓL ÁTADOTT ÁLLAMI KITÜNTETÉSEK

Magyar Érdemrend Lovagkeresztje

kitüntetést kapott:

SZABADI EDIT

Liszt Ferenc-díjas balettművész, érdemes művész, a Magyar Nemzeti Balett volt magántáncosa

VÁMOS GYÖRGY

balettművész, koreográfus

Magyar Arany Érdemkereszt

kitüntetést kapott:

KOZMÉR ALEXANDRA

Harangozó Gyula-díjas táncművész, a Magyar Nemzeti Balett első magántáncosnője

Magyar Ezüst Érdemkereszt

kitüntetést kapott:

EREDICS-FEKETE ZSUZSANNA

táncművész, a Magyar Nemzeti Táncgyüttes szólistája

FENYVES MÁRK

mozdulatművész-táncművész, tánc történeti és táncelméleti kutató, az Orkesztika Alapítvány elnöke és kurátora

Magyar Bronz Érdemkereszt

kitüntetést kapott:

KOCSIS ANDREA,

a Miskolci Balett táncművésze

KOSINA MÁRIA MÓNIKA,

a Hagyományok Háza

– Magyar Állami Népi Együttes táncművésze

NAGYNÉ BEER NOÉMI

táncművész, táncpedagógus, koreográfus, az Adonika Mozgásművészeti Stúdió és Táncgyüttes művészeti vezetője

Népművészet Ifjú Mestere-díjat kapott:

FUNDÁK KRISTÓF GYÖRGY

és **FUNDÁK-KASZAI LILI OLÍVIA,**

az Angyalföldi Vadrózsa Táncgyüttes művészeti vezetői, néptáncosok megszöve

A mozdulatművészet, igaz, időnként bűvópatakként, de létezik! EGY KIIRTOTT MŰFAJ KRÓNIKÁJA

Dorogi Katalin interjúja Fenyves Márkkal

Archív fotók: MOHA – MOZDULATMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY

(Orkesztika Alapítvány – MOHA – Mozdulatművészetek Háza

– magángyűjtemény – Fenyves Márk)

Fotó: Makai Eszter

MAGYAR EZÜST ÉRDEMKERESZTTEL TÜNTETTÉK KI AUGUSZTUS 20-ÁN FENYVES MÁRK MOZDULATMŰVÉSZ-ORKESZTÉSZT, TÁNC TÖRTÉNETI ÉS ELMÉLETI KUTATÓT, A 25 ÉVES ORKESZTIKA ALAPÍTVÁNY VEZETŐJÉT. SZEMÉLYÉBEN ELISMERÉST KAPOTT AZ ÁLTALA KÉPVISELT, AZ IDÉN 104 ÉVES MŰFAJ IS. ÜRÖM AZ ÖRÖMBEN: A MOHA – MOZDULATMŰVÉSZETEK HÁZÁT IS MŰKÖDTETŐ ALAPÍTVÁNY ÉS A HÚSZÉVES MAGYAR MOZDULATMŰVÉSZETI TÁRSULAT SZÁMLÁJÁN LASSAN EGYETLEN FILLÉR SINCS.

Április végén, a Tánc Világnapján kapták meg a hivatalos értesítést arról, hogy bár elérték a pontszámot, a szűkös anyagi keretek miatt az EMMI illetékes kuratóriuma nulla forintot ítél meg önöknek. Az ún. forráshiányos listára kerültek, ami azt jelenti, hogy ha akad többletforrás, később kaphatnak támogatást.

Egy infrastruktúrát létrehozni és lassan húsz éve fenntartani rendkívül nehéz. Mindez pillanatok alatt meg tud szűnni, ha nincs támogatás. Szerencsés esetben is újra be kell nyújtanunk a teljes pályázati dokumentációt, és az is előfordulhat, hogy utófinanszírozásban kapjuk meg, vagy nem kapunk semmit. Érdekes bele gondolni, hogy az ötvenes években politikai okokból mint polgári csökevényt irtották ki ezt a műfajt, most pedig gazdasági okokból és érdektelenségből, vagy tudatlanságból törlik. A pályázatokról döntő kurátorok többsége nem is járt soha nálunk.

Ezt a munkát, vagyis a magyar mozdulatművészeti hagyományt – és köztük is elsősorban a Dienes Valéria és fia, Dienes Gedeon által kidolgozott orkesztika felkutatását, fellelészését – nem egyedül kezdted és nem egyedül műveled. „Ketten vagytok egy intézmény” Pálosi István mozdulatművész-táncművésszel. Annak idején, huszonévesen, mi kaptunk meg ennyire benneteket ebben a kiirtott műfajban, amelyről még a táncszakma is keveset tud?

Irtották, igaz. De attól, hogy a táncélet kiírta önmagából, láthatatlanná tette, ez a műfaj nem tűnt el. 1912 óta, amikor Dienes Valéria és Madzsar Alice hazatért, és tanítani kezdett, a mozdulatművészet, igaz, időnként bűvópatakként, de létezik. Az ötvenes

évekbeli betiltás hatalmas traumát okozott az egész mozdulat-kultúra-közösségnek. A különféle iskolák tagjainak más-más sors jutott: volt, aki könyvelő vagy középiskolai tanár lett, kialakult a sport- és a gyógytornászvonal. Kevesen tudják, hogy a Madzsar-iskolához tartozó Kövesházi Ágnes az, aki a Levendel házaspárral az Országos Korányi Tbc és Pulmonológiai Intézet keretében vette meg a hivatalosság alapjait az ötvenes évek elején. Később kiderült, hogy a Heine-Medin-járvány egyes következményei mozgással gyógyíthatók, és csak ekkor indult el a gyógytornász-képzés. Aztán ott volt a harmadik csoport, akiről azt gondolta a rendszer, hogy fiatalok, tehetségesek és még átnevelhetők. Ők a balett, a néptánc és a nevelés területére kerültek, illetve szakíróként működtek. A negyedikben voltak a véglegesen száműzöttek, sokszor több évtizedes szakmai múlttal. Mái se kért senki bocsánatot ezért.

Pálosi Istvánnal ketten vagytok, de más-más úton jutottatok el a mozdulatművészethez.

Én a „háztáji gazdaság terméke” vagyok, csak mozdulatművészen nőttem táncossá. Szellemi éresemhez hozzátartozik még az Eck Imre nevével fémjelzett Pécsi Balett, akkoriban jártam ugyanis a város művészeti középiskolájába. Nagyon tetszett az a vizuális megközelítés, amit ott láttam a színpadon, azóta úgy gondolom, hogy a képző- és a táncművészet egy töről fakad. A múlt század számos táncos személyisége képzőművészként, vagy ahhoz közel állóan kezdte, akárcsak én: Lábán Rudolf, Harald Kreutzberg, Jose Limón, Seregi László stb. Ők újították meg a táncot a 20. században. Nem gondolom, hogy én magam ilyen újító lennék. Adaptáló

Berczik Sára

Dienes Valéria

E. Kovács Éva

vagyok a mozdulatművészetben, az a szerepem, hogy egybegyűjtsem, egyesítsem amit lehet. István gyerekként néptáncolt a Vasas együttesében, majd a Balettintézetbe járt, szólókat táncolt, és mire a végére ért, úgy érezte, megfojtja. Ő az érzelmi, technikai és kifejezési szabadságot találta meg a mozdulatművészetben egy zárt világ után, én meg épp az ellenkező oldalról jövök, ahonnan Isadora Duncan: az érzelmi szabadság felől, ahhoz kellett megtalálnom a megfelelő iskolázott formát.

Az alapítványotok valamennyi mozdulatművészeti irányzatot föl vállalta, de ti személy szerint szellemileg, ideológiailag a Dienes-féle iskola mellett köteleztétek el magatokat. Szerinted miért van az, hogy a többi ágazatnak nem akadt olyan művész követője, aki ma megőrizné és folytatná a stílust?

Nézzük elsőként Madzsar Alice iskoláját. Kevesen tudják, hogy ők, a „gyógyosok” csak „mellékesen” voltak művészek. Mozdulatművészeti iskolaként csak úgy működhetek, ha művészeti tevékenységet is folytattak. Palasovszky Ödön, Róna Magda és Kövesházi Ágnes természetesen zseniális művész volt, de az iskola fő profilja nem a művészet, hanem a gyógyítás volt. Szentpál Olga iskolája szép lassan alakult át, apránként tolódtott a balett és a néptánc hagyományosabb műfajai felé, formanyelvet cseréltek, igaz, ugyanazokkal a pedagógiai elvekkel. A Kállai-iskolát gyakorlatilag megsemmisítették. Hogy miért maradt fenn a Dienes-iskola, ráadásul eredeti formában? Ez néhány embernek köszönhető. Dienes Valéria és a fia, Gedeon (mindkettőjüknek hosszú élet adatott) mellett köszönhető ez E. Kovács Évának, akitől én is sokat tanultam. Említenem kell Mirkovszky Máriát, a Dienes-iskola és a magyar modern tánc méltatlanul elfelejtett egyik első szólistáját. Ő 1976-ban újra tanítani kezdett a növendéke, Rózsa Magda által vezetett Jókai téri balettkisiskolában. Ezekre az órákra jártak azok, akik a 80-as,

90-es években adták tovább azt az eredeti anyagot, amit Mária néni még az induló Orkesztika Iskolában tanult. Talán épp ezért tudott ez az iskola ennyire megmaradni, és újra a művészeti területre kerülni, mert itt nem szakadt meg a gondolati folytonosság. Nem kényszerültek olyan kompromisszumra, mint Sári néni, akinek a „sportvonallal” kellett házasságot kötnie, és másfajta cél, illetve értékrend alá kerülni. (Őt eredetileg azzal bízták meg, hogy a torna gyakorlatait tegye esztétikusabbá, táncosabbá, így született meg a táncgimnasztika, a művészi torna, későbbi nevén RG, RSG, majd a sportból „visszaalakult” esztétikus testképzés.) Hiába próbálta Sári néni, nem voltak olyan növendékei, akik lettek volna annyira lázadók, vagy annyira naivak, mint mi – mert ha belegondolok, azok voltunk –, akik azt mondják, „valahogy majd csak lesz”, és belevágjanak egy kockázatos művészi pályába. Ehelyett edzők, gyógytornászok lettek.

Sári nénihez vagy művészi tornára iratták be a palántákat, ami sport, vagy az esti, „női tornára” iratkozott be valaki, ami végül is fitnessz. Élő zongoraszóra, egy csodálatos mester órájára, de nem azért, hogy fellépjenek.

Bennem 18 évesen, ott Pécsen már tisztán megfogalmazódott a vágy: a tánc területén és a színpadon szeretnék valamit. Istvánnal nagyon szeretünk Sári néni óráira járni, de azt láttuk, hogy csak kevesen faggatták őt művészként. Mi nagyon szerencsés pillanatban futottunk össze a „nagyokkal”, Berczik Sárával, Dienes Gedeonnal, E. Kovács Évával, Kármán Györgynével (Vidor Judit), Szöllősi Ágnessel. Már abban az életkorban voltak, amikor nem a saját ambícióikat akarták megvalósítani, hanem mesterként adni tudtak, mi pedig termékeny talaj voltunk. El akartuk venni a tudást. Ritkaság ez ma. Állandó félelmem, hogy ne kelljen 90 éves koromig, korunkig várni, amíg jön valaki, aki akarja a tudásunkat. Talán ehhez kellene egy kicsivel több nyilvánosság.

Fotó: Makai Eszter

Globális problémák, egyedi alkotók AZ „L1-EDÉS” HETE

Ladjánszki Mártával,
a szervező L1 Egyesület művészeti vezetőjével
Marx Laura, a KÖM tagja készített interjút

Fotó: Makai Eszter

MEGJELENÉSÜNKKEL EGY IDŐBEN ZÁRUL AZ L1 EGYESÜLET IDEI KIEMELT RENDEZVÉNYE, A 15. L1 DANCEFEST. A 2002-BEN INDULÓ FESZTIVÁL AZ ÉVEK SORÁN EGYRE TÖBB KÜLFÖLDI PRODUKCIÓT LÁTOTT VENDÉGÜL, ÉS HANGSÚLYT HELYEZETT ARRRA, HOGY A MAGYAR MŰVÉSZEKNEK IS BEMUTATKOZÁSI LEHETŐSÉGET NYÚJTSON. A MOSTANI JUBILEUMRA TÍZNAPOSSÁ DUZZADT AZ ESEMÉNY, AMELYEN HÁROMNAPOS SZIMPÓZIUM, WORKSHOP, DIZÁJNER-EGYÜTTMŰKÖDÉS, VALAMINT SHOWCASE PROGRAM IS HELYET KAPOTT.

Tizenöt éves az L1danceFest, amely a nemzetközi avantgárd táncművészet egyik legizgalmasabb rendezvénysorozata, az ideit tehát jubileumi alkalom. A kortárs tánc egyre nyíltabban helyezi a hangsúlyt a társadalmi és művészi felelősségvállalásra. Egyetért ezzel?

Az utóbbi évek kultúrpolitikai és globális változásai elengedhetlenül tették egy olyan fórum létrehozását, ahol az aktuális problémákról – kirekesztés, kirekesztődés, centralizálódás, valamint a valós és a megjátszott identitás – nem csak nemzeti szinten tudunk beszélgetni, véleményeket ütköztetni és egymást meghallgatni. Mindezt abban a reményben tesszük, hogy tudunk a felsorolt problémákból olyan kiutat találni, amely révén a kultúra, az előadó-művészet és az alkotó, valamint a közönség közti kapcsolat kedvező irányba mozdul el. Ezt a változást olykor láthatjuk a mainstream előadó-művészetben vagy populáris stílusokat képviselők között, mi pedig továbbra is szeretnénk a független irányzatban a nem feltétlenül könnyű szórakoztatást jelentő, problémaorientált látásmódot képviselni.

Az idén az L1danceFest keretében először volt szimpóziumjellegű programunk, de azt korábban is fontosnak tartottuk, hogy lehetőséget adjunk a szakma képviselőinek és a nézőknek, hogy kérdéseket fogalmazzanak meg. Mondhatnám úgy is (stílusosan) „elegy”-edjenek. Talking through V4+ címen indítottunk egy beszélgetősorozatot, amelyben megszólítjuk az előadókat. A találkozóknak ezt a formáját több éve fejlesztjük. Az esemény moderátora az utóbbi két esztendőben a KÖM és az L1 Egyesület tagja, Bálint Orsolya újságíró. Nagyon fontos nemzetközi viszonyrendszerbe helyezni a magyar alkotókat és előadókat.

A kortárs művek egyik legfontosabb témája az identitás. Az egyesületük is – ha jól tudom – egyfajta identitáskeresésben van. Beszélne erről?

Az identitáskeresés aktuális minden szinten, de hadd fordítsam itt most a figyelmet magára az egyesületre. Létrejött egy összefogás 1998-ban, amely minden pénzét arra költötte, hogy több társulatnak tudjon próbahelyet bérelni. Négy évvel később, 2002-ben hivatalosan is megszületett az L1 Egyesület saját helyszínnel, az L1 táncművekkel, ahol hét koreográfus és a szabadidőben független (akkor úgy mondtuk, mezítlábas) művészek dolgozhattak. Csodálatos időszak volt a maga nehézségeivel és küzdelmeivel együtt, mert létezett egy hely, ahová mindig mehettünk, ahol otthonra leltünk. Sajnos 2010 végén fel kellett adjuk az L1 táncműveket, mert nem kaptunk elég szakmai és anyagi támogatást a fenntartásához, ráadásul az az év volt az első nagy pénzmegvonás ideje, így döntenünk kellett. Megújultunk 2011-ben, támogatásaink azonban egyelőre nem engedik meg, hogy ismét próbahelyet üzemeltessünk. Viszont létezőnk, és új tagságunk már nemcsak táncosokból, hanem előadóművészekből, képzőművészekből is áll. Egy olyan ernyőszerkezet vagyunk, amely keresi az identitását. Olyan civil szerveződésként működünk, amely elkötelezetten próbálja ráirányítani a figyelmet a független előadóművészeti és társművészeti jelenségekre. Segít a rendszerbe belépő művészeknek megküzdeni az önállósodással és egy befogadó szakmai közeget teremteni.

Kollégáival gyakran járnak külföldre, táncfesztiválokra Düsseldorftól Jeruzsálemig, Krakkótól Pozsonyig. Hogyan változott a kortárs tánc témaválasztása, melyek most a legfontosabb problémafelvetések, újdonságok?

Globális problémafelvetéseket látok, említettem már a kirekesztés, a kirekesztődés, a centralizálódás, a valós és a megjátszott identitások problémakörét. Ebben nyilván az is szerepet játszik, hogy akadnak külföldi iskolák, amelyek a saját szájuk íze, stílusa szerint képezik a táncosokat, és ők ezeket a jellemzőket viszik tovább. Ebben szinte mindegy, hogy ki milyen nemzetiségű, az számít, hogy melyik képzőhelyről érkeznek. És persze a menedzserek irányadásai is befolyásolják a piacot. Sok esetben tényleg nem az igények kiszolgálását, hanem befolyásolását látom. Bizonyos stílusokat vagy alkotókat felkapnak, és őket turnéztatják a világban. Én töretlen erővel harcolok azért, hogy ne csak az iskolák és a menedzserek határozzák meg a trendeket, hanem legyenek láthatók az egyéni, egyedi alkotók is. Ezért is örülök annak, hogy az idén vissza tudott jönni hozzánk, ráadásul új munkával Oleg Sulimenko, Celine Larrere, Uri Shafir, Ruri Mito, Martine Pisani, Francesca Foscarini és Szente Borbála. Valójában valamennyi meghívottat felsorolhatnám, hiszen már legelőször is azért mutatkoztak be a fesztiválon, mert egyedinek éreztük az alkotói munkájukat. Az idén 22 országból hívtunk vissza alkotókat, előadókat, szakembereket.

Lát összefüggést a minél teljesebb önkifejezés, önmegismerés és a tisztább, valamiképpen büntelenebb, spontánabb, természetközelibb élet között?

Lehet, hogy öregszem, de fáraszt, ha túl sok mozdulatot látok egy előadáson belül. Az viszont lenyűgöz, amikor az alkotó és az előadó okosan elvárásol a csendjével.

Koreográfusként és táncosként milyen tervei vannak az elkövetkező néhány évre?

Biztosat nem tudok mondani, mert jelenleg olyan korban élünk, amikor semmi sem biztos. Szeretnék tanítani, tehetséges növendékekkel foglalkozni, segíteni nekik abban, hogyan váljanak egyedi előadóvá, alkotóvá. Az intézményes művészi képzésben az ikonok másolására tanítanak, ami „csak” jó szakmunkásokat eredményez. Ha a tanítvány elvesz az információban, elvesztheti az egyediségét. Én pedig az egyéniséggel szeretnék foglalkozni.

Lankadó extázis – a test nem tabu című munkája az egyik kedvencem, mert mindenkinek engedi a maga hol groteszk, hol csodaszép szólóját táncolni, ugyanakkor senki sem menekülhet el a másikkal való találkozás elől. Ez egyfajta életfilozófia?

Egy idő után rájöttem, hogy nem az érdekel, hogy hogyan próbálnak engem utánozni a táncosaim, hiszen nem akartam versenyhelyzetet teremteni. Ezért elkezdtem a meghívott előadók mozdulataiból újrakomponálni mozgásokat, szituációkat teremteni és kontextusba helyezni az így létrejött szólókat, duókat. Mindebben nagyon sok segítséget kaptam a zenésztársaktól, akik követték a folyamatokat, és rájuk tudtam támaszkodni abban, hogy ezeket a kis etűdöket összekössük. A néző több életutat tud követni, és a teljes darab eljut a katarzisig. Ennek fontos tényezője, hogy a zenészek élőben, előadóként, táncosként vettek részt a folyamatokban, és ettől egységesebbé vált az előadás.

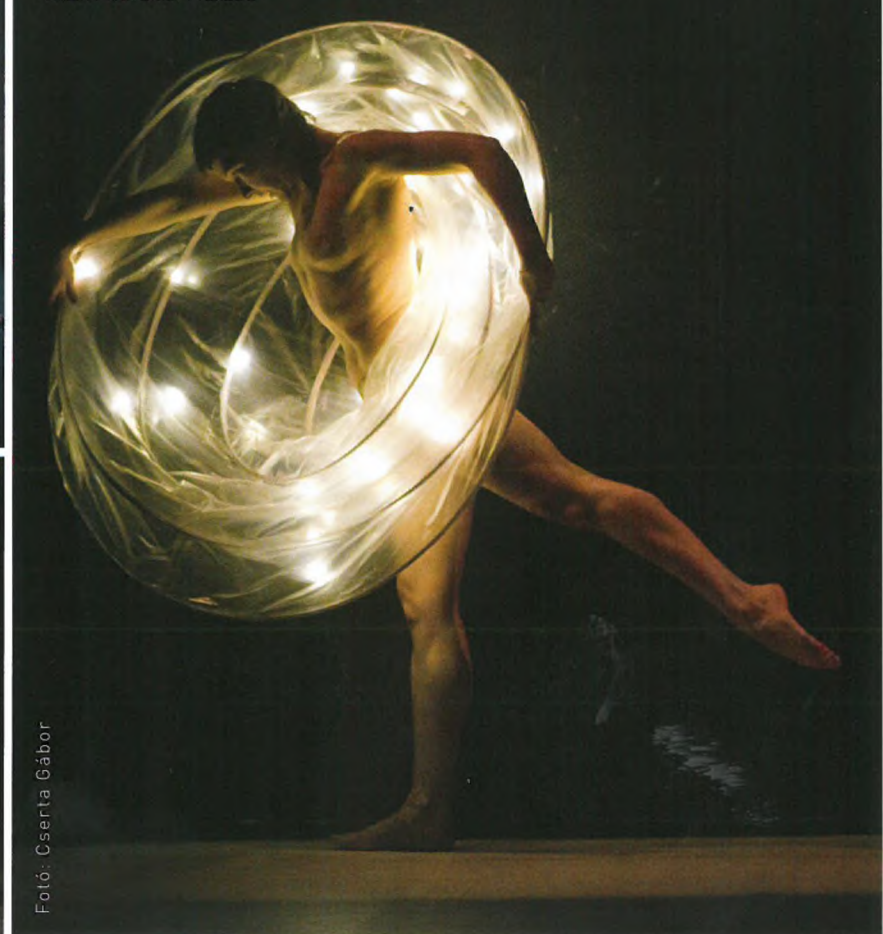
Ruri Mito, Matou

Haraszti Adrienn

Blaskó Borbála, Hekabe

Nálam nem a lépéseknél kezdődik a koreográfia

Péli Nagy Kata interjúja Tihanyi Ákossal

Fotó: Pályi Zsófia és Nagy Attila

Fotó: Makai Eszter

A MÉLYSZEGÉNYSÉGBŐL ÉS AZ ÁTLAGLÉTBŐL KITÖRNI VÁGYÓ, TÁNCHOZ VONZÓDÓ ANGOL BILLY TÖRTÉNETE NEM ISMERETLEN AZÓTA, HOGY 2001-BEN BEMUTATTÁK A LEE HALL FORGATÓKÖNYVE ALAPJÁN ELKÉSZÍTETT ÉS TÖBB DÍJAT NYERT FILMET, VALAMINT NÉGY ÉVRE RÁ AZ ELTON JOHN ZENÉJÉVEL FELDÚSÍTOTT MUSICALT. AZOKNAK SEM IDEGEN EZ A HELYZET, AKIK NEM LÁTTÁK A FILMET, NEM IS TEHETTÉK, HISZEN JÓVAL KORÁBBAN KELLETT KITÖRNIÜK A HASONLÓAN REMÉNYTELEN MAGYAR VALÓSÁG LEHETŐSÉGEKBEK GYÉR VILÁGÁBÓL. JÓ PÁRAN VOLTAK ILYENEK A MAGYAR BALETT TÖRTÉNETÉBEN, A NYÍRSÉGTŐL BORSODIG. A NYÁR ÓTA IDEHAZA IS NAGY SZÉRIÁBAN JÁTSZOTT MUSICAL VEZETŐ KOREOGRÁFUSA, TIHANYI ÁKOS IS MISKOLCI SZÜLETÉSŰ, EGY RÖVID BALETTINTÉZETI KITÉRŐ UTÁN A PÉCSI TÁNCMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLÁBAN VÉGZETT, Ahol UHRIK DÓRA IS FELFIGYELT RÁ. MOST, JÓ NÉHÁNY ÉVVEL KÉSŐBB ÉPP AZ Ő UNOKÁJÁT, KAMARÁS ZALÁNT IS INSTRUÁLHATTA A FŐBB SZEREPEK EGYIKÉBEN AZ OPERA SZÍNPADÁN.

Amivel én foglalkozom, az a táncos szakma perifériáján van. Uhhrik Dórával, aki felfedezett engem, épp arról beszélgettünk, hogy ezt a zenés színházi táncműfajt idehaza nem méltányolják, nincs igazán iskolája, nem oktatják. És tényleg, amikor a Billy Elliothoz felnőtt táncosokat kerestem, alig tudtam tíz fiút összeszedni. Olyanokat, akik jók néptáncban, és amikor kell, tudnak dinamikusak, kemények, férfiasak lenni.

Azért ez nekem meglepő, hiszen rendszeresen készít alkalmazott koreográfiákat.

Jaj, de nem szeretem ezt a kifejezést. A musical műfajára egyébként sem ez a jellemző. Ott a tánc és a szöveges részek kiegészítik egymást, ez pedig a darab készítésének folyamatában is érzékelhető. Szirtes Tamás, a rendező olyan, mintha koreográfus lenne, és én pedig rendező. Ez a kettő teljesen egybeforr.

Vagyis ha a rendező azt mondja, hogy itt egy sztrájkjelenet lesz, és verjétek szét a színpadot, akkor ezt lefordítja a lépések nyelvére?

Nem, mert nálam nem a lépéseknél kezdődik a koreográfia, hanem a hatáznál. A musicalben a tánc arra hivatott, hogy a történetet előrevigye. Nem egy betét, mint mondjuk egy operettnben.

Vagyis nem arra szolgál, hogy a néző egy pillanatra megpihenjen?

Egyáltalán nem, sőt tovább szőjük a történetet. Például egy nagy táncképben három-négy síkon egyaránt zajlanak az események. A Billy Elliotban ennél is több van: a balettozó kislányok, a sztrájkolók, a rendőrök, a főszereplő, néha öt-hat egy időben zajló jelenet is összefonódik, és ez öt-hat koreográfia. A prózai mondatok a zenébe torkoltnak. Itt nincs szünet, ez egy nagyon gyors műfaj. Először mindent leírok, lerajzoló, a lépésanyag pedig a legutolsó. Ez utóbbiért nem rajongok: kombinációkat kitalálni és betanítani. Aprólékos munka. Sokkal jobban élvezem, amikor már fel van rakva valami a színpadra, és azt kell finomítani. Ezért szeretek castingolni, és olyan emberekkel dolgozni, akiket én választok ki.

Ez most teljesült.

Igen, de nagyon nehéz volt összeszedni a táncosokat.

Ahogy már céloztam rá, rengeteget dolgozik, hogy lehet az, hogy mégsem maradt meg a fejében tíz jó ember?

Elsősorban az Operettszínházban és a Madáchban koreográfálok, ahol állandó társulat van. Itt viszont olyanokra volt szükség, akik

szabadúszók, és el tudják vállalni a több mint száz előadást. De hát hol is van a szakma?

Talán mindenki, aki teheti, leszerződik. Ki mer ma szabadúszó lenni?

Lehet, mindenesetre nagyon kevés a projektekre vállalkozó színházi táncos.

A Billy Elliot musicalt, a Lee Hall, Elton John páros művét 2005-ben mutatták be Londonban, és az idén került le a színről. A koreográfiában mennyire kellett az eredetihez igazodni?

Egy úgynevezett no replica előadásról van szó, ami azt jelenti, hogy a díszlet, a jelmez, a rendezés és a koreográfia tekintetében szabad kezet kaptunk. Semmit nem lehetett „ellopni” a londoni darabból. A mű viszont adott. Én személy szerint nem szeretem, ha tudok az eredeti előadásról, igaz, ezúttal jól ismerem, hiszen láttam, de el kell felejteni. Nemcsak az a cél, hogy jó darabot csináljunk, hanem az, hogy mást csináljunk. Máshonnan fogjuk meg. Azt gondolom, a mi verzióinkban több a tánc és nagyobb a szerepe a történetben. Megemlítem, hogy a Nemzeti Balett táncosai szerepelnek a Szirtes Tamás által kigondolt Hattyúk tava jelenetben, amely szerintem gyönyörű. Ez is más. Nem mondom azt, hogy jobbat kell színpadra tenni, mert az eredeti nagyon jó, de eltérőt kell alkotni.

Van azonban még egy összehasonlítási alap, és ezt nem lehet megkerülni, maga a film. A 2001-ben bemutatott, Stephen Daldry által rendezett, számos díjjal kitüntetett, Oscarra is jelölt filmdrámában nagyon erős a politikai-társadalmi kritika, a korszak szociológiai lenyomata. Egy kicsit féltém attól, hogy ez amortizálódik a musicalesítés folytán. Hogy látja?

Szerintem minden megmaradt. Azok, akik írták, tudták, hogy mit csinálnak. És nem hiába siker ez a darab. A táncoszámban is megvan a feszültség. Elton John zsenialitása az, hogy ebbe még belecsempészte az angol népzenei motívumokat is, néhol pedig olyan, mint egy Las Vegas-i revü. Tehát itt minden van. Igazi csemege.

Rengeteg táncműfajt kellett összeilleszteni.

Vannak segítségeim, tehát ezt nem egyedül csináltam, mert olyan nincs, hogy valaki mindenhez ért. Én nem végeztem Táncművészeti Főiskolát, Rujsz Edit, Molnár Feri és Zádori Anita működött közre a koreográfia összeállításában, szteppből pedig Szikora Bogi segített. De ez sem olyan volt, hogy figyelj, csináljátok meg! Mindvégig együtt dolgoztunk.

Milyen volt a gyerekekkel? Nagyon különböző helyekről érkeztek.

Az elmúlt másfél év a főszereplők kiválogatásával indult, utána decemberben a lányokkal kezdtünk foglalkozni. Ők a Madách Musical Táncművészeti Iskolából jöttek, Sárközi Gyula növendékei, és isteni gyerekek. Három csoport van, mindenki más karakter. Utána a Billyket raktuk be, a próbafolyamat is jól fel volt építve. Úgy nem lehet próbálni, hogy bejön ötven ember, csak szeletenként lehet haladni. Ezt mindenkivel végigcsináltuk, és utána raktam össze.

Mennyire voltak fogékonyak a fiatal szereplők?

Nehéz volt. Mindenkinek másként. A táncművészeti főiskolásoknak nem ment a sztepp, a könnyedebb táncműfajok, jobb volt viszont a balettalapjuk. Tudták a forgásokat, az ugrásokat. Értették a balettet. Aki pedig hiphoból volt jó, az nem tudott ötödik pozícióba zárnai. Ma már tud. Ehhez kellett az a sok-sok tanár és

felkészítő mester. Én közvetlenül csak a próbaidőszakról kezdve foglalkoztam a gyerekekkel, előtte szakemberek képezték őket. A Madách Musical Tánciskolába jártak, és ott foglalkoztak velük.

Ez a darab nem titkoltan részben azzal a céllal került az Operaház és az Erkel Színház színpadára, hogy önnek ne kelljen azon gondolkodni egy idő múlva, hogy honnan vesz tíz embert, akit le tud szerződtetni egy új előadásra. Amikor a válogatás zajlott Billy szerepére, akkor sem jelentkeztek hatalmas tömegek. Mennyire fogja meg ez az előadás-sorozat az ifjakat?

Én azt szeretném, hogy erre a darabra bejöjjön a néző. Olvastam egy angol újságban, hogy a londoni előadás után megnövekedett a Royal Ballet Schoolba, illetve más balettiskolákba jelentkezők száma, különösen a fiúké. Nagyon remélem, hogy itt is így lesz. Tényleg, tényleg.

Alapvető létkérdések Górecki zenéjére A SZEGEDI KORTÁRS BALETTŐL

► *Művészetek Palotája, Budapest, 2016. október 10.*

A munka gyümölcse című előadás

eARTH címmel mutatja be a Szegedi Kortárs Balett Juronics Tamás új darabját, amelyet a lengyel zeneszerző Henryk Górecki IV. szimfóniájára készített. A mű a Művészetek Palotájával együttműködve, a Cafe Budapest Kortárs Művészeti Fesztivál keretében kerül színpadra. Nem lehet eleget foglalkozni a témával: az emberiség kíméletlenül tönkreteszti környezetét, és

ezzel elpusztítja saját magát is. Csak idő kérdése, bár a folyamat talán még megállítható. De van-e elég belátás, tudás és bölcsesség az emberiségben, hogy túllásson a mindennapok boldogulásán, hogy a jövő ne csak a holnapot jelentse, hogy gyermekeink élettere ne a megszerzhető javaktól tűnjön teljesnek. Ezek nem nagy szavak, kötelezően felvetendő kérdéseink. Nevetéses, hogy lassan közhelynek tűnik ez a gondolat, a bulvár témái közé sorolódik, miközben kozmikus időszámítás szerint másodperceink vannak hátra ezen a csöpp bolygón. De mi a veszítünk is kényelmes kanapéről, a tévén keresztül, a kivülről szenvtelenségével fogjuk végignézni. Persze lehet, hogy így van ez rendjén. Az örök változás része ez is. A megtisztulás folyamata időről időre bekövetkezik. Górecki zenéje alapvető létkérdések felvetésére sarkallja a hallgatót. Nem enged nyugodni, nem engedi, hogy ellustuljunk a hétköznapi kényelmében. Egyszerre zeneti meg az univerzumot és szóval meg a legemberibb hangon. Így a kettő közötti feszültségből teremti meg a valódi drámát, amelyben az élet igazságát, szeretetét hirdeti, számunkra pedig a MŰVÉSZET örök felelősségét sorsunk alakításában.

MENYEGZŐ – Enrico Morelli újabb koreográfiája Szegeden

► *Művészetek Palotája, Budapest, 2016. november 17.*

Visszatérő vendég Enrico Morelli olasz koreográfus a szegedieknek, hiszen korábbi nagy sikerű, Moderato Cantabile című műve után második darabját készíti el novemberben, amelynek szegedi bemutatója 11-én, a budapesti pedig 17-én lesz a Müpában.

A Menyegző című, Igor Sztravinszkij zenéjére készülő darabban Morelli egy házasságkötés szertartását meséli el, amely során az esemény miatti öröm vegyül a veszteség miatti fájdalommal és felindultsággal az élet új titkának kapujában. Ez a vegyes érzés elindít egy táncot, amely elüzi a szexualitás és az elmúlás rejtélyeiből eredő kezdeti félelmeket. Morelli koreográfiájának szereplői saját tiszta valóságukból szépen lassan a szemünk előtt válnak egyfajta szimbolikus beavatási szer-

tartás részeseivé. Az egész emberiség szertartása ez, amely a különleges örömtáncban megpróbálja elfeledni az esemény szomorúságát, hiszen az alkalom alapvetően az örömek rendeltetett. Lépésről lépésre, a koreográfia előrehaladtával növekszik a hevület és a szenvedély. A szereplők közötti távolság fokozatosan csökken, egészen addig, amíg a félelmek és a kétségek lassan eltűnnek, és így már át lehet lépni azon a folyamatosan megnyíló ajtón, amely az új életbe vezet.

MÍTOSZOK ÉS ÁLDOZATOK a Közép-Európa Táncszínház őszi repertoárján

► *Bemutató: Nemzeti Táncszínház – Várkert bazár, 2016. október 26.*
Koreográfus: Halász Gábor, Kun Attila

A nagy klasszikusok jegyében készül új évadára a Közép-Európa Táncszínház. A Bartók–Sztravinszkij esten két klasszikus alkotó a mítoszok, a halál vagy az átváltozás és a transzcendens hatalom világába kalauzolja el a nézőt. Kun Attila koreográfus kortárs közegben értelmezi újra az orosz pusztai hitvilágot és népzenei alapuló Tavasi áldozatot. Sztravinszkij egy mélyen eltemetett, de kiirthatatlan ösztönt jelenít meg zenéjével, a törvényeken alapuló világrendbe vetett hit ösztönét.

A Kolophón hercegnője című bartóki darab Arkhné, a pókká változtatott hercegnő történetét meséli el, aki szövötudományán felbátorodva versenyre hívja Athénét. Halász Gábor koreográfus nem a történetet

próbálja megjeleníteni, a karakterek viszonyából kiindulva egy követhető és folyamatos színházi élményt nyújtó dramaturgia épül fel Bartók Béla IV. vonósnyegésére.

Fotó: Geberle Berci

Divertimento

► *Bemutató: Művészetek Palotája, Budapest, 2016. november 5.*
Koreográfus: Kun Attila

Egy zeneileg, mozgásilag és színpadképíleg is szórakoztató utazásra hívja nézőit a KET novemberi produkciója, amelyben többek között Mozart, Beethoven, Bach, Dohnányi, Holst, Bartók muzsikáin keresztül látogat-

nak meg évszázadokat a kortárs tánc dinamikus jelenléte mellett. A két-részes est második felében Ravel D-dúr zongoraversenyét szelídíti meg a Közép-Európa Táncszínház társulata. A 28 éves csapat életében nem ez az első zenekari koprodukció, de mégis egyedülálló az útitárs személyét illetően, aki nem más, mint a Hollerung Gábor vezette Dohnányi Szimfonikus Zenekar.

Rómeó és Júlia PREMIER A GYŐRI BALETTNÉL

► Győr, 2016. október 8.,
Művészetek Palotája, Budapest, 2016. november 20.

A Győri Balett ismét Vámos György koreográfussal dolgozik együtt Shakespeare egyik klasszikusán, Rómeó és Júlia történetén.

A nemzetközi híró alkotó a reneszánszból a múlt század 20-as éveibe ülteti át a történetet Prokofjev zenéjére. Rómeó és Júlia nem egy álmodozó pár; hanem két olyan fiatal, akik a darab elején még gondtalanok, naivak, de képesek elsöprően szenvedélyes érzésekre, amelyek aztán tragédiába torkollanak. Két életvidám, erőteljes egyéniség, akik elég erősek ahhoz, hogy szeressenek, és ezért meg is haljanak.

A győri bemutatót követően a közönség Budapesten a Nemzeti Táncszínház szervezésében november 20-án láthatja először a darabot, a Művészetek Palotájában.

Daichi Uematsu és Berzéki Melinda

Fotó: Mészáros Máltyás

PÉCSI MANDARIN a Cafe Budapest Bartók – estjén

► Művészetek Palotája, Budapest, 2016. október 7.

Bartók Béla klasszikusa egyszer minden professzionális magyar balettegyüttes repertoárjára felkerül, a táncjáték szinte megkerülhetetlen kihívás egy koreográfusi pálya során. A csodálatos mandarin kortalan története az elidegenedett nagyvárosi világ minden szennyéről és vágyáról, mintha rólunk, a 21. század értékvesztett világáról szólna. Mimi és a mandarin könyörtelen drámája a ma emberének is tükröt tart. Társadalomkritikája érvényesebb, mint valaha. Együttal megérinti az érző ember lelkét, mert felcsillantja a reményt a változásra, egy új, jobb élet lehetőségére: a szerelem megváltó erejére.

A darabot a Cafe Budapest nyitóelőadásaként Bartók A kékszakkallú herceg vára című művével együtt mutatják be.

Klasszikus, kortárs, musical ŐSZ AZ OPERAHÁZBAN ÉS AZ ERKELBEN

A Magyar Állami Operaház Évadnyitányának előestéjén, szeptember 23-án az Erkelben kezdte meg 2016/2017-es évadát a Magyar Nemzeti Balett. A Kyling It táncst keretében két fantasztikus koreográfus, Jiří Kylián és Johan Inger két-két remekműve volt látható. A különleges hangulatú, leisztult formavilágú művek, a Walking Mad, a Falling Angels és a Sarabande, valamint az új produkció, a Johan Inger's Rain Dogs az emberi kapcsolatok, a női és férfi psziché, illetve az emberi identitás keresésének témáit járják körül. A Kyling It október 1-jéig látható az Erkel Színházban.

A társulat idei első operaházi előadása egyben az intézmény Magyar Évadának méltó balettfelütése: Seregi László első igazi nagybalettje, a Spartacus mérföldkő lett a hazai táncéletben. Az ókori rabszolgázadás történetét feldolgozó alkotás nem is annyira a forradalomról, mint inkább az elnyomás ideje alatt hozott döntésekről, az érzelmekről szól. Az előadást október 14. és november 4. között tizenegy alkalommal tűzik műsorra az Andrassy úti dalszínházban az együttes vezető szólistáival.

Az együttes 2016/2017-es évadának első nagy balettpremierje a lovagregényeket lelkes gyönyörködéssel olvasó Don Quijote kalandjait idézi fel november 19-én az Operaházban. Marius Petipa 1869-ben mutatta be az „elmés nemes” történetét a Bolsoj Színházban, a koreográfiába számos vígjátéki elemet illesztett és nagy hangsúlyt fektetett a karaktertáncokra. Két évvel később a szentpétervári igényekhez igazította alkotását: visszatért a klasszikus elemekhez. A mű további változatokat is megélt az elmúlt másfél évszázadban, s Ludwig Minkus zenéje nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a Don Quijote állandó repertoárdarabja legyen a világ balettszínpadainak. Az Operaházban ezúttal Michael Messerer változata látható, a premier egyben magyarországi bemutató. Az elmúlt évek hagyományait folytatva, advent első vasárnapján, november 27-én kezdetét veszi az Opera nagyszabású jótékonyági rendezvénysorozata, a Diótörő-fesztivál, amelynek során az esti előadásokat megelőző kóruséneklésekkel várja a karácsonyt az intézmény, az épület melletti házikókban pedig a dalszínház művészei, köztük

balett-táncosok árulják a forró italokat. Természetesen az idén sem maradhat el az ünnepi készülődés nélkülözhetetlen története. Csajkovszkij Diótörője. Vaszily Vajnonen és Oláh Gusztáv emlékének adózva karácsonyra egy a klasszikus balett hagyományait követő, de a 21. század táncművészeti és látványvilágbeli elvárásainak megfelelő változattal készült a társulat, amelyet december 3. és 30. között huszonöt alkalommal láthat a közönség.

Kyling It

Fotó: Csiki Szilvia

Egyéniségnek kell lenni a színpadon

ÚJRA ITTHON LÉPETT FEL BARABÁS MARIANNA

Gara Márk interjúja | Fotó: Éder Vera

Lady Capulet (Barabás Marianna)
és a Dajka (Anne-Laure Seillan)

BARABÁS MARIANNA A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLÁN VÉGZETT 2007-BEN. A FŐISKOLA BEFEJEZTÉVEL A MAGYAR NEMZETI BALETTEZ SZERZŐDÖTT, AHOL EGY SZEZONT TÁNCOLT. EZUTÁN A SVÉD KIRÁLYI BALETT AJÁNLOTT FEL NEKI SZERZŐDÉST, A TÁRSULATHOZ PEDIG 2008-BAN CSATLAKOZOTT. AZ IDÉN NYÁRON CAPULETNÉ SZEREPÉBEN MUTAKOZOTT BE A MARGITSZIGETEN, EZÜTTAL MONACÓBÓL ÉRKEZETT TELE MOSOLLYAL ÉS ÖRÖMMEL. A KÜLFÖLDI EGYÜTTESEKNÉL SZERZETT TAPASZTALATAIRÓL BESZÉLT A TÁNCMŰVÉSZETNEK A MONTE-CARLO BALETT VEZETŐ SZÓLISTÁJA.

Miért mentél el?

Ennek részben magánéleti oka volt, másrészt úgy éreztem, nem szabad kihagyni egy olyan lehetőséget, mint amit a Svéd Királyi Balett kínált. Ösztönösen úgy gondoltam, hogy ez életem ajánlata. Tizenkilenc évesen két bőrönddel a kezemben kiköltöztem Stockholmba. Szerencsére jó döntésnek bizonyult.

Milyen társulat fogadott ott?

Kezdő balerinaként bekerültem egy nemzetközi együttesbe, amely nagyon fiatal és dinamikus volt, ráadásul fantasztikus repertoárral büszkélkedett. A klasszikus darabok mellett sok modernet játszottunk, rengeteg koreográfus megfordult a társulatban. A teljesség igénye nélkül pár név közülük: Mats Ek, Alexander Ekman, William Forsythe, Angelin Preljocaj, Sharon Eyal, Pontus Lidberg, Marcia Haydée, Natalia Makarova. Nagyon nehéz, ugyanakkor izgalmas volt „megmózdulni” különböző stílusokban, együtt dolgozni a változatos mozgásvilágú alkotókkal és bekerülni egy-egy kreációba. Kinyílt a világ, rengeteg embert megismertem, sok tapasztalatra tettem szert és számtalan, szakmailag fontos kapcsolatot szereztem. Svédországban dolgoztam először együtt Jean-Christophe Maillot-val a Monte-Carlo Ballet igazgatójával.

Miért jöttél el Stockholmból? Miként jött a váltás?

Nyolc szezont töltöttem ott, és nagyon élveztem. Egy idő után azonban elkezdett foglalkoztatni a gondolat, hogy máshol is kipróbáljam magam. Abban a kivételes helyzetben vagyok, hogy nekem úgynevezett „life contractom” van, tehát a karrierem végéig tagja maradhatok az együttesnek Stockholmban. Ráadásul

ehhez a szerződéshez az is hozzátartozik, hogy három év fizetés nélküli szabadságra mehetek úgy, hogy megtartják a státuszom. Ez egészen egyedülálló a világon, és ezt nem lehetett nem kihasználni. Kis idő múlva jött is egy lehetőség, Mihail Messzerer, a szentpétervári Mihajlovszkij Színház vezető balettmestere órát tartott Budapesten, ekkor én éppen otthon voltam, ezért bejártam gyakorolni az Operába. Az óra végén felajánlott egy szerződést a Mihajlovszkij Balettba. Megtisztelő volt, örültem is neki nagyon, de végül sajnos nem tudtam elfogadni az ajánlatot. A színházi szezont legvégén voltunk ekkor, és pár hónap alatt már nem tudtak volna másik táncost találni a helyemre Stockholmban, ráadásul a vízumommal is gondok adódtak, ami kissé ironikus, hiszen Oroszországban születtem és orosz állampolgárként éltem sokáig Magyarországon, bár később erről lemondtam.

Jelenleg Monte-Carlóban táncolsz. Kérlek, mutasd be az együttest!

A monte-carló-i is egy nemzetközi együttes, de kisebb létszámú, mint a stockholmi. Valójában egy utazó társulat, az előadásaink kb. 70 százalékát a székhelyünkön kívül táncoljuk. Az idén például már 135 órát repültem. Az igazgató-koreográfusunk Jean-Christophe Maillot, akivel – mint már említettem – Stockholmban is volt szerencsém együtt dolgozni, immár 30 éve vezeti a monacói társulatot. Ő az utolsó nagy koreográfusok egyike, aki még saját társulatot vezet. Mindig arról álmodtam, hogy egy ilyen együttesben dolgozhassak. Nap mint nap együtt egy alkotóval. Ami pedig igazán különlegessé teszi a munkát, az az, hogy Bernice Coppieters, Jean-Christophe múzsája is velünk dolgozik mint próbavezető. Ő tavaly visszavonult az aktív táncról, így most abban

Les Ballets de Monte-Carlo:
Rómeó és Júlia

Lady Capulet (Barabás Marianna)
és Tybalt (Gabriele Corrado)

a szerencsés helyzetben vagyok, hogy első kézből vehetem át bizonyos szerepeit, hiszen szinte az összes női főszerep rá készült. Ők ketten fantasztikus intenzitással és odaadással próbálnak velünk.

Sokat utaztok, ami a mai világban nem éppen veszélytelen.

Ez sajnos így van, és bár az ember nagyon szomorúan hallja, hogy milyen szörnyűségek esnek meg a világban, valahogy eddig mégis úgy érzem, tőlem távol történnek ezek a dolgok. A nizzai támadás volt az első, amikor rá kellett döbbennem, hogy ez valós fenyegetés, és tulajdonképpen velem is bármikor megtörténhet. Húsz percre élek Nizzától, rengetegszer járok arrafelé, és sok barátom, kollégám az együttesből is ott él. Ennek ellenére úgy vélem, nem szabad félelemben élni! Persze felesleges kockázatokat sem érdemes vállalni, de évente milliókkal többen veszítik életüket dohányzás következtében vagy közúti balesetben, mint terrortámadásban, ez tény. Sajnos baj még akkor is történhet, ha ki sem lépünk otthonról. Viszont annyi fantasztikus hely van a világban, amit szerintem látni kell, és én semmi pénzért nem hagynám ki a lehetőséget, hogy utazzak, és ettől egyetlen valós vagy valótlan veszély sem tántoríthat el.

Mit gondolsz, az egy egynemzetiségű, vagy a nemzetközi együttes a jobb?

Nem tudom megmondani. A szakmai életem legnagyobb részét nemzetközi együttesekben töltöttem. Nagyon jó volt megismerkedni különböző kultúrájú, más-más iskolát képviselő táncosokkal, és olyan szerencsés vagyok, hogy elmondhatom, New Yorktól Tokióig vannak barátaim.

Azt hiszem, túlzás nélkül állítható: elismert művész vagy. Miben látod a siker kulcsát?

Mint mindenben, a táncban is elengedhetetlen a kőkemény, intelligens munka. De azt gondolom, hogy ugyanennyire fontos a nyitottság az új iránt, valamint hogy tisztában legyünk a saját hiányos-

ságainkkal és erősségeinkkel. Az előbbin folyamatosan és tudatosan kell dolgozni, az utóbbit pedig meg kell tanulni maradéktalanul kiaknázni. Ezenfelül, amiből sajnos manapság a legkevesebb van: egyéniségnek kell lenni a színpadon.

Milyen külföldön élni? Gyakran támad honvágyad?

Külföldön élni jó. (nevet) Szerencsés alkat vagyok, sosem volt honvágyam. Amikor megtehetem, mindig hazalátogatok, de nagyon élvezem, hogy Monacóban élek. Ráadásul születésem óta több otthonom van, Oroszországban születtem, de Magyarországon nőttem fel. Ráadásul Monacóban sok orosz szót hallani, hiszen rengeteg orosz él ott, s ez külön öröm számomra.

Hogyan töltödsz fel?

Szerencsére Monaco kiváló hely a pihenésre. Az év nagy részében süt a nap és meleg van. Gyönyörű a tenger, és amikor csak lehet, ki is használom a Riviéra nyújtotta lehetőségeket. Így úszom, strandolok abban a kis szabadidőmben, ami adódik.

Miként tartod karban a testedet? Hogy állsz a sérülésekkel?

Sajnos ez együtt jár ezzel a szakmával, és nekem is kijutott a sérülésekből. Volt több műtétem, legutóbb augusztus elején kellett egy cisztát leszívni a térdemből. Két hétig rögzítőt kellett hordanom, most kezdek gyógytornázní. De sokat lehet tenni a megelőzés érdekében, helyesen bemelegíteni, nyújtani, egészségesen táplálkozni és folyamatosan erősíteni, kondicionálni a testet, mert a balettóra és a próba önmagában nem elég.

Az idén nyáron az együttesel a Margitszigeten léptetek fel. Milyen volt újra itthon táncolni?

Fantasztikus élmény volt a szezon utolsó előadását a családom és a barátaim előtt, újra Magyarországon táncolni. Igazán szép befejezése ez egy nagyon izgalmas, kihívásokkal teli, a Les Ballets de Monte-Carlóval töltött évnek. Az elsőnek.

”

A szakmai életem legnagyobb részét nemzetközi együttesekben töltöttem. Nagyon jó volt megismerkedni különböző kultúrájú, más-más iskolát képviselő táncosokkal, és olyan szerencsés vagyok, hogy elmondhatom, New Yorktól Tokióig vannak barátaim.

”

A KALÓZ

AZ ANGOL NEMZETI BALETT PÁRIZSI VENDÉGSZEREPLÉSE

M. Petipa, K. Szergejev, Anna-Marie Holmes:

A kalóz (Le Corsaire), English National Ballet – 2016. június 21–25., Párizs, Palais Garnier

Tamara Rojo Medora szerepében és Osiel Gouneo mint Conrad

A HATVANHAT ÉVES ANGOL NEMZETI BALETT RITKA VENDÉG PÁRIZSBAN, LEGALÁBBIS MOSTANSÁG. A GARNIER-PALOTÁBAN – AHOGY MA HÍVJÁK A PÁRIZSI OPERÁT – PEDIG MÉG SOHA NEM LÉPTEK FEL. JÚNIUS VÉGÉN VISZONT TÖBB ALKALOMMAL IS ELŐADTÁK A KALÓZ CÍMŰ BALETET, AMELY ANNA-MARIE HOLMES ÁTDOLGOZÁSÁBAN KERÜLT SZÍNPADRA. A MŰ A RÉGI KIROV-VERZIÓN ALAPSZIK, AMELYET A BALETTMESTER MÉG OTT TANULÓ BALERINAKÉNT A SZOVJET PERIÓDUSBAN LÁTOTT ÉS ALAPOSAN TANULMÁNYOZOTT. EZT A VERZIÓT MUTATTA BE A BOSTONI BALETTNEK 1997-BEN, ÉS EZ A PRODUKCIÓ VOLT LÁTHATÓ PÁRIZSBAN, MÉGHOZZÁ MEGLEHETŐSEN NAGY SIKERT ARATVA.

Szöveg: Hézsó István | Fotó: Laurent Liotardo

A mű eredetileg a romantikus balett nagy reneszánsza utáni korszakból származik (1856, Párizsi Opera), majd továbbvándorolt Szentpétervárra, ahol a kor jelentős balettmesterei felújították. Szinte valamennyi koreográfus – Perrot, Gorszkij, Petipa, Guszev és Konsztantyin Szergejev – domináns jeleneteket tett hozzá, vagy vett el belőle: egyebek mellett egy női balettkarnak készült legyezős táncot, vagy Medora második felvonásbeli, fiúnak öltözött szórakoztató szólóját, amellyel Conradot kápráztatja el. A felújítók, így Anna-Marie Holmes is azt állítják, hogy az ő felfogásuk áll a legközelebb Lord Byronhoz, akinek 1814-es eposzán alapul a balett. Vagy említhetnénk Marius Petipát, aki nem kevesebb mint négy verziót is készített belőle, az utolsót 1899-ben.

A műsorfűzetben – amely egy könyvnek is beillik 110 oldalával – zeneszerzőként Adolphe Adam, a Giselle halhatatlan komponistája szerepel. Az idők folyamán azonban nem kevesebben mint kilencen javították, bővítették a zeneművet a mindenkori primabalerinák szeszélye szerint. A pluszkomponisták között szerepel Delibes, Cesare Pugni, Ludwig Minkus, Riccardo Drigo, akinek gyönyörű románcát a második felvonás kettőseként táncolja Medora és Conrad. A nevek nem ismeretlenek, bár nincs teljesen kikutatva, hogy hol melyik zeneszerző írt bele egy-egy variációt, codát vagy közzenét. Itt van mindjárt a híres Kalóz-kettős, a balettgálák és -versenyek elmaradhatatlan önálló száma. Ez a pas de deux nem Adam, hanem Drigo munkája, de még ez sem

” Miután A kalóznak ezt a verzióját mutatják be Budapesten is, egy vágyálom lenne, ha a Nemzeti Balett meghívná Corralest erre a szerepre, bemutatni, hogy napjainkban milyen magas szinten áll a férfi balettművészet.”

teljesen az ő műve, hiszen a műsorfüzet szerint Medora híres női variációját Boris Fitinhof-Schell írta. Delibes, aki a harmadik felvonást jegyezte Naila című művével, természetesen a legismertebb komponistája a balettnak. De ki hallott Pjotr Oldenburgról vagy Juli Gerberről, aki Ali második felvonásbeli kettősének zeneszerzője. De ott van még Albert Zabel vagy J. Zibin, és zeneileg az ő műveik is felejthetetlennek teszik ezt a nagyszerű előadást.

Ki kell emelnünk az első felvonásból a pas de trois-t, amelyet Nurejev tett ismertté, hiszen nyugaton ő táncolta először Margot Fonteynnel. Tehát ebben az előadásban egy hármast és nem egy kettőst van. A koreográfiáját sem Petipa szerezte, hanem mint kiderült, Vahtang Csabukjani, aki egy grúz balettsztár volt a 30-as, 40-es években. Ő volt az első, aki ezt a számot félméretűen táncolta el, egy rabszolgáncsal a testén. Eleinte még az „isten” Rudi is viselte a rabláncot, de ő később levette.

Visszatérve Byronhoz, az ő hősi romantikus eposzából szinte csak a főszereplők nevei maradtak meg. A darab Konstantinápolyban játszódik, és egy hajótöréssel kezdődik. Görögország ekkortájt az Ottomán birodalom nyúga alatt szenved. Conrad elrabolt szerelme, Medora után hajózik, hogy kiszabadítsa a leánykereskedők karmai közül. Ez a romantikával és ármánnyal teli mű az alapja a librettónak. A darab színpadi meghatározása pantomimbalett, mivel a gyönyörű táncok mellett el kell mesélni a néha bonyolult cselekményt is. Nem elég tehát a briliáns balett-technika, emellett kifejező pantomimra is szükség van.

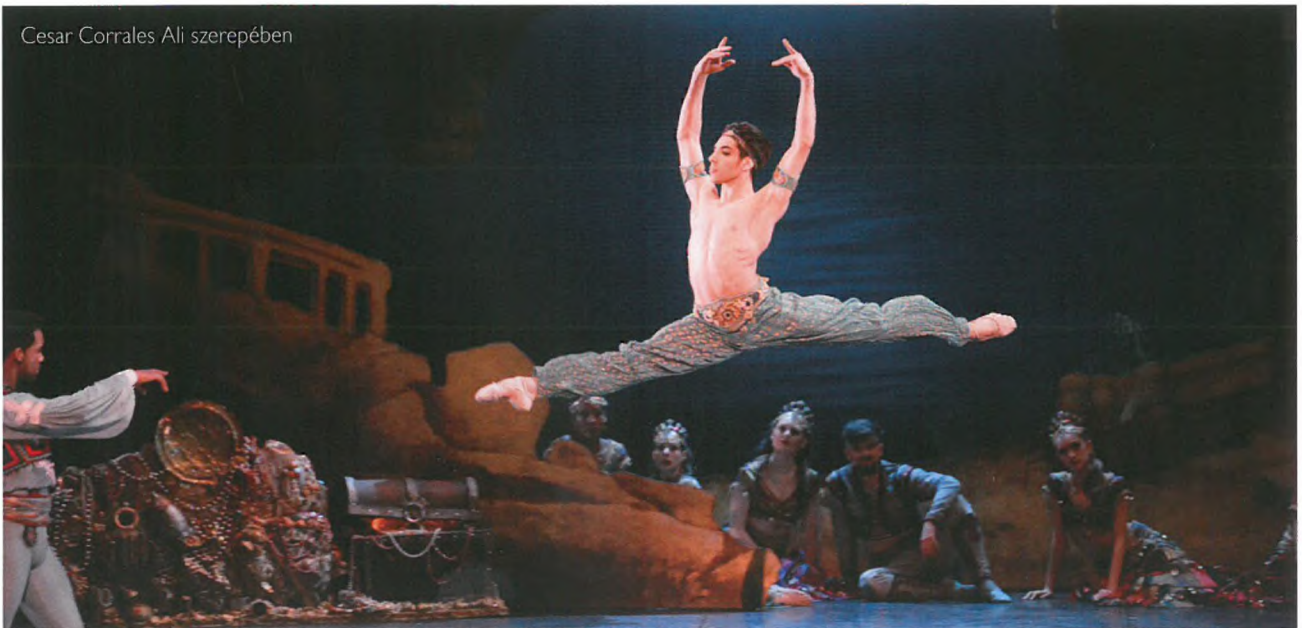
A két balerina-főszerepet a mostani párizsi előadásban több szereposztásban is láttam; az egyikben Medorát Alina Cojocarú román balerina táncolta, aki jelentős karriert futott be a Royal Balletnél, és korunk egyik legjobb Giselle-je. Alina líraibb oldaláról köze-

lítette meg Medorát, míg Tamara Rojo a drámaibb vénáját hozta ennek a fontos karakternek. Technikailag mindketten kiemelkedő táncosok. Rojo szintén a Royaltól került az Angol Nemzeti Baletthez, ahol jelenleg ő a művészeti igazgató. Mindkettőjük felfogása hiteles, lírai és drámai fordulatokban bővelkedő alakítás.

A társulat vezető férfiszólistái kiváló színészek bizonyultak. Cojocarú méltó partnere Osiel Gouneo kubai táncos, aki elegánsan és karakteresen táncolta szerepét. Lauretta Summerscales párja Yonah Acosta, aki szintén a kubai iskola jó hírét öregbíti. Ő egyébként a nagy Carlos Acosta családjából származik. Híres nagybátyja most zárta le a Royal Balett-nél befutott diadalmas pályáját. Legalább négy kubai férfitáncos van jelenleg az English National Ballet-nél, és egyik jobb, mint a másik. A négy estén váltogatták szerepeiket, hol Ali, hol Conrad vagy éppen az intrikus Birbanto szerepében tündököltek. A turné egyik „győztese” Cesar Corrales, akit időközben kineveztek vezető táncosná, és aki valósággal elkápráztatta a közönséget hihetetlen technikai virtuozitásával. Lenyűgöző hatást és frenetikus sikert aratott, hiszen Aliként olyan lépéseket hozott a színpadra, amelyeket alig lehet elfelejteni: hatalmas ugrásai, hihetetlen gyors forgásai és a levegőben már-már a breaktáncosoktól ellopott és továbbfejlesztett technikai trükkjei szenzációs sikert arattak. Miután A kalóznak ezt a verzióját mutatják be Budapesten is, egy vágyálom lenne, ha a Magyar Nemzeti Balett meghívná Corralest erre a szerepre, bemutatni, hogy napjainkban milyen magas szinten áll a férfi balettművészet.

Megjegyzendő, hogy Michael Coleman szinte leckét adott pantomimjével mint nevetséges, kéjenc pasa. Minden gesztusa ül, beszél, kifejező. Ez a szerep az orosz verziókban félelmetes, intrikus, talán leginkább Girej kán rokona a Bahcsiszeraji szökőkútból,

Cesar Corrales Ali szerepében

Tamara Rojo Medoraként Michael Colemanal

Yonah Acosta Birbanto szerepében

itt viszont túlzásoktól mentes komikus szerep. A balett híres, és Marius Petipát ugyancsak igazoló harmadik felvonásában a női kar a Megelevenedett kert képben nagy fegyelemmel és brilliánsan táncolta a négy rózsát, valamint a többi virágot. De hát mindez a pasa ópiumos álmában jelenik meg, mi mást is láthattunk volna.

Fontos megemlítenünk a keleti atmoszférát teremtő díszleteket és jelmezeket, amelyeket Bob Ringwood tervezett. A második felvonásban a kalózok bűvőhelyén, a háttérben leírhatatlanul szép a holdfényes, csillogó tenger. Ehhez foghatót még nem láttam, pedig néztem már egy-két szcenikai csodát.

A nemzetközi balettrepertoárban van egy érdekesség, az, hogy a nagy társulatok a romantikus, klasszikus műveket szinte egy idő-

ben különböző verzióban, de gyakran játsszák. Így vannak Csapke-rózsika-, Bajadér-, Don Quijote-szezonok, számba vehetően hat-hét verziót is táncolnak világszerte. A kalózt is több társulat tűzte műsorára Holmes verziójában, hiszen Boston után átvette az Amerikai Balett Színház is. Az elmúlt évadban a müncheni Bajor Állami Balett ugyancsak nagy sikerrel játssza Alekszej Ratmanszkij (talán a ma élő legtehetségesebb és legjelentősebb koreográfus) Byronhoz és Petipához közelebb álló felfogásában. A Bécsi Állami Balett most mutatja be (szeptember végétől már játsszák is) a balettigazgató Manuel Legris átdolgozását. De tudunk arról, hogy Anna-Marie Holmes változatát Dél-Amerikában is több helyen műsorra tűzik. Ezért is fontos, hogy Budapest is beáll a „kalózkodók” sorába, és 2017 áprilisában tűzi műsorra először az Opera A kalózt.

ELINDULT A TÁNCMŰVÉSZET HONLAPJA: WWW.TANCMUVESZET.HU

2016. szeptember 28-án a Magyar Táncművészek Szövetsége szakmai fórumán, a X. Pécsi Nemzetközi Tánctalálkozó keretében indult újtárra folyóiratunk új honlapja (www.tancmuveszet.hu). Az oldalon olvasóink részletes információkat találnak lapunk koncepciójáról, szerkesztőségünkről, partnereinkről. Lehetőséget biztosítunk előfizetésre és tájékoztatjuk olvasóinkat a lapunkat árusító üzletek elérhetőségeiről. A legnagyobb érdeklődésre azonban az archívum rovat tarthat számot, amelyben a Táncművészet 1951 óta megjelent valamennyi száma olvasható és pdf formátumban letölthető.

BEPÖRGETJÜK!

HELYSZÍNEEN

Foto: Andrea P. Merlo, táncos: Felméry Lili

#BEPÖRGETJÜK!

Jegyinformáció: (06 1) 201 4407
Ingyenesen hívható zöld szám: (06 80) 10 44 55
www.tancszinhaz.hu

Keressen minket!

NCA
Nemzeti Kulturális Alap

NEMZETI
TÁNCSZÍNHÁZ

„GYÖNGYVIRÁGTÓL LOMBHULLÁSIG”

A Magyar Táncművészeti Főiskola 2016-os végzős klasszikus balett táncművész évfolyamának vizsgakoncertje
– Erkel Színház, 2016. június 26.

AZ ELMÚLT ÉVEKRE VISSZATEKINTVE, A LEGINKÁBB SZÍNHÁZSZERŰ VÉGZŐSKONCERT SZEMTANÚI LEHETTÜNK JÚNIUS VÉGÉN AZ ERKELBEN. A MŰSORBAN A HAGYOMÁNYOKHOZ ILLESZKEDŐ, DE KÖZHELYEKTŐL MENTES, ÁTGONDOLT KISZEREPEZÉSŰ DARABOKAT MUTATTAK BE, AMELYEK KIEMELTÉK AZ ÉVFOLYAM TAGJAINAK ERŐSSÉGEIT ÉS DISZKRÉTEN NEM KÉRDEZTEK RÁ A HIÁNYOSSÁGOKRA. A SZOKOTT KONCERTSZÁMOKAT MOST TELJESEN MELLŐZTÉK, EHELYETT HÁROM EGYFELVONÁSOS MŰ KERÜLT SZÍNRE, AMELYEK KÖZÜL PETIPA PAQUITA-SZVITJE KÉPVISELTE AZ AKADÉMIKUS HAGYOMÁNYT, SEREGI WALPURGIS-ÉJ BALETTBETÉTJE A „MODERN” KÖZELMÚLTAT, A NÉGY ÉVSZAK PEDIG – PILLANATNYILAG IS KÖZTÜNK ALKOTÓ KOREOGRÁFUSAIVAL – A „KORTÁRS” JELENT ÉS A JÖVŐT.

Szöveg: Pónyai Györgyi | Fotó: Mészáros Csaba

A végzősök, valamint a válogatott VI., VII., VIII. évfolyamosok által előadott első felvonás, a Paquita-szvit kiválóan betöltötte hajdani, eredeti funkcióját: hamisítatlan, veretes, klasszikus divertissement, amely variábilis, ötletes koreográfiai megoldásokkal atraktívan mutatja be mindenkinek a legelőnyösebb oldalát, adottságait, legjobb képességeit. A szvitet a Polonéz indította a II., III., IV. évfolyamos kicsik komolykodóan koncentrált, lelkes előadásában. A Pas de deux-t szép, stabil forgásokkal és stílusosan elegáns partnerolással Tiszai Adrienn és Lőcsei Balázs táncolta. A technikás Pas de trois mindhárom előadója (Takamori Miyu VII. évf., Ota Yumie és Hanamura Sodai) dinamikus, gyors, pontos: összességében remek volt. A gyorsan pergő, színes Variációkban fellépett Rebekah Cutts, Sánta Eszter, Novák Boglárka, ismét feltűntek Tiszai Adrienn szép forgásai, Aoyama Kurumi biztos spiccmunkája és eleganciája, valamint Takashima Kentaro látványos elevációs technikája (amelyet a tavalyi vizsgakoncerten a Kék madár kettősben már megcsodálhattuk).

A második felvonásban az itt jellemző koncertszámok helyett – szintén a VI., VII., VIII. évfolyamosokkal feldúsított létszámmal – Seregi: Faust – Walpurgis-éj balettbetéje következett. A közös

Valcert a Sánta Eszter, Márton Richárd János által előadott tetszetős-finom Pas de deux követte. A lendületes Belzebub-jelenet Dávid Patrik szólójával, Varga Kristóf, Walter Macchiaroli (VIII. évf.), Brünn Máté (VIII. évf.), Horváth Péter (VI. évf.) közreműködésével, a hangulatos Núbiai tánc Novák Boglárka és Guti Gerda (VIII. évf.) szólójával pergett le. A szinte meditatív hatású, szép Vénusz-jelenet Tiszai Adrienn szólójával, Telenkó Kristóf, valamint Kóbor Demeter, Kovács Kristóf és Somai Valér (VIII. évfolyamosok) közreműködésével az est egyik legemlékezetesebb része volt.

Ügyesek és egységesek voltak a Pas de six előadói: Kepess Boglárka – Varga Máté, Mashiko Yumeno – Takashima Kentaro és Ota Yumie – Lőcsei Balázs. A nagy közönségikert arató felvonást a Finálé zárta.

Az utóbbi években tendenciává vált, hogy a koncert egyik felvonása (amely korábban valamilyen ütősnek szánt, az egész évfolyamot megmozgató rövidebb darabrészlet vagy mű volt) szinte önálló életre kel, táncszínpadi előadásként is megállja a helyét. Tavaly Kulcsár Noémi Bolerója nemcsak lezárta a vizsgát, hanem kompakt színpadi előadásban (mintegy „élesben”) mutatta be

a végzősöket. Ehhez hasonlóan a 2014-es koncertet nyitó Harangzó-egyfelvonásos, a Térzene is jelentősen emelte a vizsga hangulatát, önálló, teljes értékű színpadi előadásként funkcionálva.

A mostani záródarab, A négy évszak, amely egy a Vivaldi-muzsikára négy koreográfus által komponált, négy táncképből álló, direkt a végzős évfolyam számára készült ősbemutató volt, példásan folytatta ezt a kialakuló hagyományt. Első pillantásra talán túl mérésnek tűnt egy ennyire ismert és sokszor feldolgozott zeneműre koreográfiát (sőt koreográfiákat!) alkotni, a végeredmény azonban meggyőzőtt arról, hogy érdemes volt vállalni a kockázatot.

A négy évszak ugyanis az utóbbi évek balettvizsgadarabjainak túlzás nélküli legjobbjai: friss, üde, fiatalos, ugyanakkor karakteres. Koreográfiailag igen változatos, magas színvonalú, és annak ellenére tesz egységes benyomást, hogy négy különböző stílusú alkotó (Tavas: Molnár Márta, Nyár: Andrea Merlo, Ősz: Kulcsár Noémi, Tél: Maged Mohamed) jegyzi. Az egyes zenei tételek az egymástól különböző mozgásnyelvek mentén nagyon finoman, az elhangzó Petőfi-, Kosztolányi- és Somlyó-versrészletekkel izléselesen átkötve kapcsolódnak egymáshoz. Ennek során a lépésanyag, a térhasználat, a szimmetria és az aszimmetria aránya, a földhasználat gyakorisága, a szólisták és a csoportok egymáshoz való viszonya, az előadók létszáma az egyes tételekben variálódik, változik. A koreográfiai anyag jellegében a klasszikus-akadémikus stílusnál indít, innen kezd el távolodni és jut el a kortársig: ahogy haladunk az egyes részekben át, fokozatosan válik egyre karcosabbá és szimbolikusabbá. A tételek önmagukban is tökéletesen megjelenítik az

adott évszak hangulatát, lényegét, összekapcsolódva pedig új, közös jelentést nyernek, egyfajta idilli összhangot megteremtve. Bár az egyes alkotókra jellemző, felismerhető stílusjegyek és jellegzetességek jól kirajzolódnak, a harmónia mégis tökéletes: kiváló az egyéni, valamint az össz munka is. A darab végére érzékelhetővé válik a tételeket összekötő és az egész darabnak egységes hatást adó szép, belső ív, amelynek fejlődése a néző által pont jó ritmusban követhető.

A minimalista színpadképben optimálisan mutatnak a letisztult, karakteres jelmezek, amelyek színeiben megjelenik a tavasz frissessége, lendülete, a nyár napsugaras pompája, az őszi földszagú melankóliája és a tél karakteres kétarcúsága. A kiváló világítási megoldások ráerősítenek a színek játékára. A végzősök remek csapatmunkában, a kisebb szólókat, pas de deux-eket egyénítve, sajátos színekkel gazdagítva, nagy lelkesedéssel és magas színvonalon adták elő a darabot. Sokszor sajnálom, hogy egy-egy jól sikerült vizsgadarab csupán egyszer kerül színpadra. Most is csak remélhetjük, hogy ezt valahol, valamikor ismét műsorra tűzjék az arra illetékesek.

Az igényes, érdekes, nem szokványos programnak köszönhetően az idei koncert kevésbé vizsgára, sokkal inkább egy háromfelvonásos, valódi balettestre hasonlított, és mivel a végzősök mellé az alsóbb évfolyamokból is szép számmal (és jó szemmel) válogattak közreműködőket, ez az egész főiskola nagyszabású, impozáns bemutatkozásának tűnt. Ez mindenképpen újszerű, de jó elgondolás, működő koncepció lehet a jövőben is.

Vivaldi–Kulcsár Noémi: Négy évszak / Ősz

Petipa: Paquita-szvit

Vivaldi–Andrea Merlo: Négy évszak / Nyár

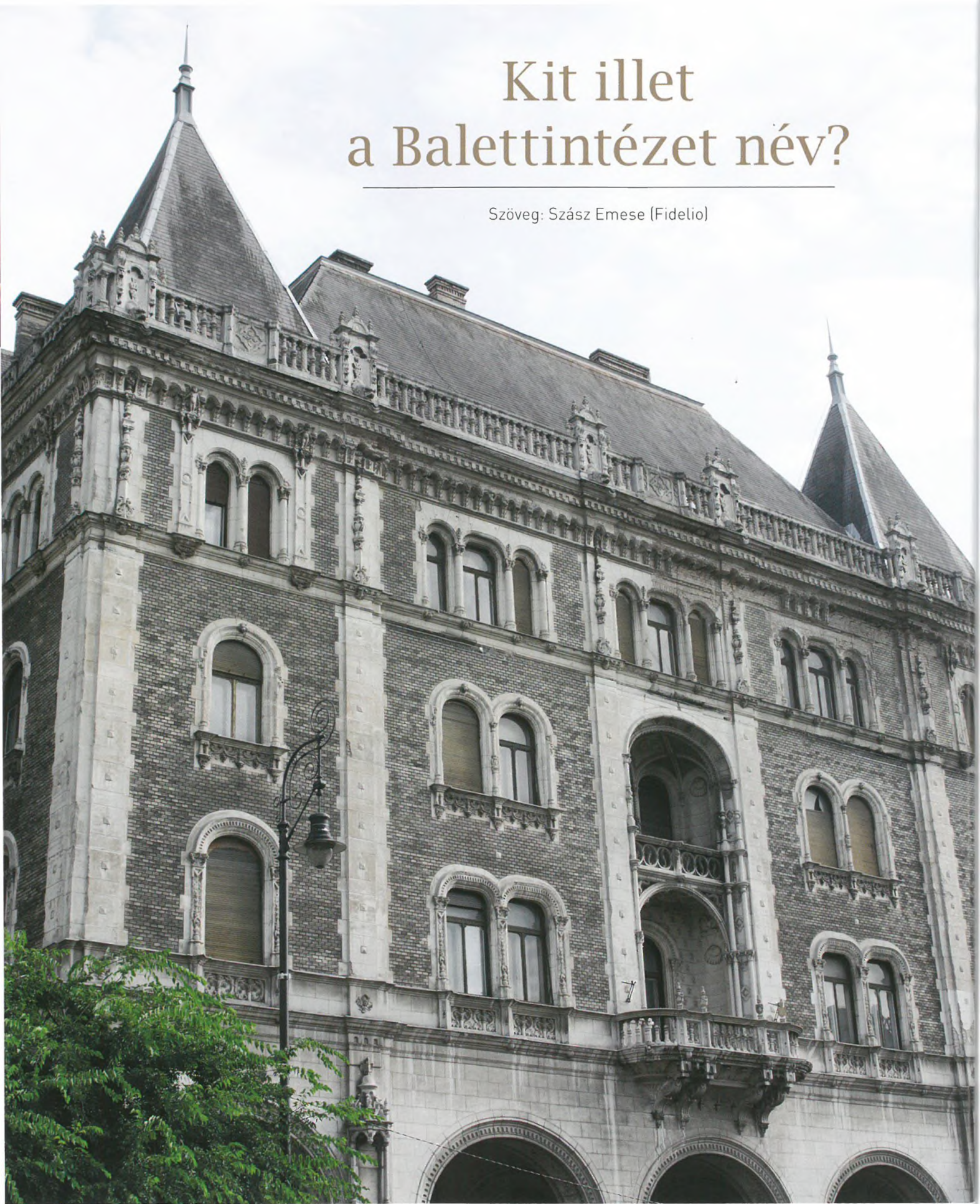
Az MTF 2016-ban végzett klasszikus balettművész évfolyama:

Aoyama Kurumi, Rebekah Cutts, Kepess Boglárka, Mashiko Yumeno, Novák Boglárka, Ota Yumie, Sánta Eszter, Steiff Megan, Tiszai Adrienn, Dávid Patrik, Hanamura Sodai, Lócsei Balázs Márk, Márton Richárd János, Österlund Joni, Takashima Kentaro, Telenkó Kristóf Soma, Varga Kristóf, Varga Máté

Évfolyamvezető balettmester: **Tatjana Vdovicseva és Szakály György**

Kit illet a Balettintézet név?

Szöveg: Szász Emese (Fidelio)

ÁLL A BÁL AZ OPERA ÉS A TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA KÖZÖTT EGY SZÓ MIÁJT: „BALETTINTÉZET”. AZ EGYKORI, ANDRÁSSY ÚTON MŰKÖDŐ BALETTINTÉZET MINT INTÉZMÉNY JOGUTÓDJA A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA, AZONBAN AZ OPERA MOST MAGYAR NEMZETI BALETTINTÉZET NÉVEN INDÍT ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAMOT 6–11 ÉVESEKNEK. SZAKÁLY GYÖRGYÖT, A MAGYAR TÁNCMŰVÉSZETI FŐISKOLA REKTORÁT ÉS SOLYMOSSI TAMÁST, AZ OPERAHÁZ BALETTIGAZGATÓJÁT A NÉV KÖRÜL KELETKEZETT FESZÜLTÉG KAPCSÁN FAGGATTUK.

Az 1950 óta az Andrassy úti Drechsler-palotában működő Állami Balett Intézetet 1983-ban felsőfokú intézménnyé alakították át, majd 1990-ben felvette a Táncművészeti Főiskola nevet. 1976-ban a VII. kerületi Kazinczy utcában alakították ki oktatási központot, majd 2001-ben a művészképzés és a közoktatás, valamint később a kollégium is Zuglóba, a Columbus utcai campusra költözött. A Balett Intézet jogutódja azonban mindvégig a Magyar Táncművészeti Főiskola maradt.

Mi a probléma?

Az Operában felmerült az igény a Billy Elliot-bemutató kapcsán, hogy egészen kiskorú gyermekeket is bevezessen a műfaj alapjaiba, hogy aztán később, hasonló szerepkörök esetén legyen kiközül válogatni. Az Opera még azt is zászlajára tűzte, hogy ezzel a tanfolyammal felkelti a gyerekek érdeklődését a táncművészpályá iránt, amelyet szerintük egyre kevesebben választanak hivatásul. Az ő szándékuk tehát erősíteni látszik a két intézmény közti együttműködést.

Akkor mégis mi a baj? Felkerestük Szakály Györgyöt, a Magyar Táncművészeti Főiskola rektorát, aki elmondta, hogy az ő szempontjukból mi okozott fennakadást. „Tudtam, hogy az Opera tervei között az Eiffel-projekt részeként szerepel egy iskola beindítása, ezzel semmi baj nincs. A névhasználat volt az, amin nagyon meglepődtem. Nem a Magyar vagy a Nemzeti, hanem a Balettintézet szóval van problémám” – fogalmazott. – „Úgy gondolom, hogy ezzel a névvel illetni egy mindössze heti háromszor 1,5 órás tanfolyamot, amiért még fizetnek is a gyerekek, nem etikus. Az Állami Balett Intézet összetett művészképzést nyújtott régen, és jogutódja, az MTF most is napi 3-4-szer másfél órás táncórákkal, képességfejlesztéssel szolgálja a magas szintű képzést. Ezzel a névvel megtevesztik a szülőket, akik a szó hallatán a tőlünk megszokott színvonalra számítanak. Másrészt addig, amíg a köztudatban még mindig a főiskolát azonosítják a Balettintézettel, addig erre a »márkanév« rájátszani nem elegáns gesztus. Úgy, hogy előzőleg még csak nem is egyeztettek velünk” – mondta Szakály György, aki azt is elárulta, hogy kollégái, volt operaházi művészek és főiskolai tanárok hívták fel a figyelmét a most induló tanfolyam elnevezésének visszásságára.

Megkerestük Solymosi Tamást, az Opera balettigazgatóját is, aki nem érzi a név körüli problémafelvetés súlyosságát: „Nagyon sokféle intézet létezik, a Meteorológiai Intézettől az Atommagkutatóig. Habár működött már ezen a néven egy ehhez hasonló intézmény, azt Magyar Állami Balett Intézetnek hívták, és az MTF alapító okiratában nincs erre a névre vonatkozó kitétel, ami tiltaná a használatot. Mi tehát Magyar Nemzeti Balettintézet néven indíthatunk képzést” – mondta. – „Ami pedig a szakmai képzés

minőségét illeti, természetesen a legjobbra törekszünk. Egyrészt a Magyar Állami Operaház berkein belül csak a legjobb mesterek és a pályájuk csúcsán lévő táncosok, nemzetközi nevek foglalkoznak majd a gyerekekkel, akik közül a magyarok a főiskolán szereztek a diplomájukat. Másrészt a gyerekeknek a tanfolyamok során lehetőségük van belekóstolni a színházi életbe, egy működő, igazi struktúrába, és a színpadon is van lehetőségük kipróbálni magukat” – fejtette ki.

Mielőtt bárki arra gondolna, hogy a Táncművészeti Főiskola számára konkurenciát jelenthet az Opera tanfolyama, le kell szögezni, hogy a főiskola Nádasi Ferenc Gimnáziumában 10 éves kortól lehet tanulni és 19 évesen művészdiplomát szerezni. Így elvileg számukra nem jelent versenytársat az Opera 6–11 éves korosztályt célzó képzése. Szakály György ezzel kapcsolatban hangsúlyozta: „Félreértés ne essék, én nem tartok a konkurenciától, hiszen a miénk mégiscsak egy felsőoktatási intézmény, amely művészdiplomát biztosít a hallgatóknak” fogalmazott. – „Tárt kapukkal várjuk azokat a tehetségeket, akik az operaházi előképzés után nálunk szeretnék művészi szinten folytatni a pályafutásukat” – jelentette ki.

Mire számíthat az, aki beiratkozik?

Az Opera weboldalán közzétett felhívás szerint ez egy olyan klasszikusbalett-előkészítő tanfolyam, amely a műfaj alapjaiba ad betekintést, valamint későbbi fellépési lehetőséget biztosít az Operaház és az Erkel Színház színpadán. Mint megtudtuk, a képzés hivatalosan heti három 1,5 órás órát foglal magában, illetve ha a gyereket valamilyen szerepre bevalogatják, akkor pluszpróbákat is kaphat. Arra a kérdésre, hogy milyen távlati terveik vannak a tanfolyam elindításával, Solymosi Tamás így felelt: „Hogy mi lesz holnapután, arra nagyon nehéz válaszolni, egy év múlva már jobban látjuk, hogy mennyire vált be az elképzelésünk. Nagyon remélem, hogy jól üzemel majd ez a képzés, és minél több gyereket tudunk rávenni arra, hogy balettozzon: akár nálunk, akár a Táncművészeti Főiskolán. Hiszen a fő célunk, hogy minél több gyereket csábítsunk erre a pályára” – közölte. – „Emellett fontos aláhúzni azt is, hogy minden komolyabb balettegyüttesnek megvan a maga iskolája az intézményen belül, így a Royal Ballet, a Wiener Staatsoper, a Párizsi Opera és a Moszkvai Nagyszínház is működött saját iskolát” – tette hozzá.

Ez a tanfolyam még nem akkreditált képzés, ezért valóban csak előkészítő kurzusként funkcionálhat. Egy jogszabály szerint a kiemelt társulatok (ilyen a Magyar Nemzeti Balett is) tagságuk 70 százalékában csak diplomásokat alkalmazhatnak, vagyis a tanfolyamszerű tudás már csak ezért sem elegendő egy komolyabb karrierhez.

Feszültség a háttérben

A két intézmény 65 éve szoros együttműködésben dolgozik, tavaly azonban mindkét fél hangot adott elégedetlenségének. A Táncművészeti Főiskola vezetése szempontjából feszültséget okoz, hogy a Magyar Nemzeti Balett egyre több külföldi táncost foglalkoztat, és egyre kevesebben kerülnek be a társulatba az MTF növendékei közül.

„Ókovács Szilveszter igazgató nem tartja megfelelőnek a képzésünket; az ő ízlésének nem felel meg az a színvonal, amit a diákjaink képviselnek, amivel persze nem lehet vitatkozni. De azt gondolom, hogy ha a Bostoni Operaháznak, a rigainak vagy a drezdaiak megfelelnek a diákjaink, akkor olyan nagy baj nem lehet a képzésünkkel. Eddig is valamennyi végzősünk el tudott helyezkedni, intézményként pedig csak emeli a presztízsünket, ha a világ nagy együttesei leszerződtek a friss diplomásainkat” – fogalmazott ezzel kapcsolatban Szakály György. – „Azonban ne felejtjük el azt sem, hogy miközben a legnagyobb hazai »felhevő piacunk«, a Nemzeti Balett nemzetközi csapatot épít, addig a hazai jogszabályok szerint az államilag finanszírozott oktatásban részesült hallgatóknak vissza kell fizetniük a tandíjat abban az esetben, ha nem itthon helyezkednek el” – utalt a helyzet anyagi következményeire.

Tavalyi cikkünkben írtunk arról az alkalmassági vizsgáról, amely nagy felháborodást keltett a Magyar Nemzeti Balett táncosainak körében. Ezzel kapcsolatban Ókovács Szilveszter főigazgatóval nem vettük fel a kapcsolatot, ő szeretett volna reagálni Szakály György állításaira, ezért e-mailben küldött szavait itt közöljük: „Sosem mondtam, vagy gondoltam, hogy: »az MTF képzése nem megfelelő«, vagy hogy az »ízlésemnek nem felel meg a színvonal«. Mivel tagja vagyok az MTF munkáját felügyelő konzisztóriumnak, a rektor úrnak lett volna módja rám olvasni efféléket – nem tette. Azt viszont megjegyeztem a stratégiájukat elfogadó ülésen, hogy nem tartom elégségesnek a »toborzási« tevékenységüket. Továbbá, tudomásom szerint, sehol a világban nem szerveznek kizárólagos nemzeti alapon balettegyüttest, operatársulatot vagy futballklubot. A nézőnek a legjobbat kell nyújtanunk, nincs apelláta, és ha külföldről 6-7 ezer táncos jelentkezik a Magyar Nemzeti Balett együttesébe, hazulról pedig három, akkor azzal mindent elmondtam. Ha a rektor úr örül egy-egy növendéke külföldi szerződésének, miért probléma, ha Budapesten is létesülnek ilyenek? Végezetül: a Billy-projekt önmagáért beszél. Azért csináljuk, hogy nagyobb hazai merítésből több táncost képezzenek az iskolák, s közülük még több kiválót tudjunk felvenni a Magyar Nemzeti Balettbe. Aki ezt nem rakja össze, az nem akarja összerakni.”

Szakály György álláspontjától Solymosi Tamásnak is gyökeresen eltérő véleménye van: „Rendeteg meghívást kap az Operától a Magyar Táncművészeti Főiskola, ezáltal én arra gondolok, hogy abszolút megvan az együttműködésre való hajlandóság mind a két intézmény részéről. Viszont sokat változott a világ: amikor én jelentkeztem a Balettintézetbe, akkor ezer fiúból választottak ki tizenkettőt. Most összesen húsz fiú jelentkezik. Azt gondolom, hogy ez szükségszerűen magával hozza a minőségbeli változást is.

Valóban többször megtörtént, hogy tehetséges fiatalok, akiknek állást ajánlottam, a külföldi karriert választották inkább, hisz az amerikai vagy a nyugat-európai honoráriumokkal még nem tudunk versenyezni, de – hála istennek – a különbség csökken: minden évben folyamatosan szivárognak haza ezek a fiatalok. Nagyon jó, hogy kipróbálják magukat külföldön, és munka-, valamint élettapasztalatokkal gazdagon térnek vissza hozzánk. Én is így tettem annak idején” – mondta Solymosi Tamás.

Abban mindketten egyetértenek, hogy a táncművészsakma presztízse sokat változott az évtizedek során. Solymosi Tamás ezzel kapcsolatban így nyilatkozott: „Én nem a főiskolára mutogatok. Mások lettek a hívószavak, mások lettek a szülők elvárásai és ezekhez az új helyzetekhez kell alkalmazkodni. De valószínűleg valami hiba van, ha ennyivel kevesebben jelentkeznek. Nem hiszem, hogy az Operaháznak kötelessége, hogy mindenképpen felvegyünk valakit, aki ott végzett” – mondta.

Szakály György szerint valóban sokat változott a világ, de ha kevesebben is érkeznek a felvételire, nekik már különböző művészeti iskolákban szerzett előképzettségük van, szemben a régi gyakorlattal, amikor tömegek álltak a kapuban mindenféle balett-előképzettség nélkül. A rektor szerint tehát a mennyiségbeli csökkenést a minőségbeli fejlődés ellensúlyozza.

Mi lesz most?

Értesítéseink szerint a Magyar Táncművészeti Főiskola levélben kérte az Operaház vezetését, hogy változtassa meg a tanfolyam nevét. A levélhez hivatkozást is csatoltak az 50-es évekből, mégpedig a Minisztertanács rendeletét, amely a Balettintézet Táncművészeti Főiskolává alakulását, ezáltal a névhasználati jogosultságot igazolja.

Az Operának feltették a kérdést, hogy miként reagálnak erre a levélre, és a következő választ adták: „Rektor úr két órát töltött itt a minap, levelezés helyett tárgyalunk a szokásos együttműködésről, amely bizonyosan lesz, de az elemei változhatnak, miként minden az életben”.

Szakály György reagált Ókovács Szilveszter állításaira:

Ókovács Szilveszter, felkérésünkre lett tagja a főiskolát felügyelő konzisztóriumnak és az intézmény nagy örömmel nyugtázta, hogy a főigazgató úr elfogadta a megbízást, bár csak egy alkalommal vett részt az ülésen. A féléves személyes ottlétekor talán említette: nem tartja elégségesnek az MTF toborzási tevékenységét, de konstruktív javaslattal nem állt elő, illetve hathatós segítséget sem ajánlott fel, sőt azt sem jelezte, hogy az Operaház maga tervez előkészítő képzést ráadásul Balettintézet néven.

fidelio

Az összeállítást a Fidelio és a Táncművészet közötti tartalmi együttműködés keretében

adjuk közre. Eredeti megjelenés: 2016. szeptember 3.

http://fideliohu/tanc/2016/09/03/kit_illet_a_balettintezet_nev/

A diktatúrák természetrajza – SZÁLL A KAKUKK FÉSZKÉRE PÉCSETT

A Pécsi Balett a júliusi bemutató után szeptemberben 30-án ismét műsorra tűzte Ken Kesey–Dale Wasserman Száll a kakukk fészkére című örökbecsű darabját. Az előadás a Pécsi Nemzeti Színház és a Pécsi Horvát Színház közös produkciója, rendezője Vidákovics Szláven, a koreográfus Vince Balázs.

A produkció Ken Kesey már kultikus alapművé vált regényének táncszínpadi adaptációja. Egyrészt a történet helyszínéül szolgáló elmeegógyintézet életét mint realitást ismerjük meg, másrészt egy mélyebb jelentéssel szembesülünk: a diktatúrák működésének mechanizmusával. Azaz a végtelen gonoszszággal, cinizmussal, amellyel a mindenkori hatalom az embereket manipulálja, kiszolgáltatottá teszi.

A történetben az elmeegógyintézet Fónénije, Ratched nővér a hatalom megtestesítője, aki igen eredményesen szorítja be az általa megszabott keretekbe osztályának ápoltságait. A gépezet működtetéséhez kegyetlen ápolók és „gyógymódok” – mint például az elektrosokk – segítségét veszi igénybe, de legerősebb eszköze a személyisége. A külön-

böző egyéniségű, háttérű, kényszerűségből vagy önkéntesen az intézetben élő ápoltak egyaránt engedelmeskednek neki. Azok sem menekülnek el, akik megtehetnék! Vajon miért? Nem érti ezt McMurphy, a fegyenc sem, akit kivizsgálásra az intézetbe szállítanak. Ő eleinte csak büntetése megszüntetésére játszik, de megismerve, átérzve társai helyzetét, sorsát, a hangadójukká válik. Megpróbálja felrázni őket a mérhetetlen apátiából. Elér kisebb-nagyobb sikereket, de amikor fizikálisan is rátámad Ratched nővérré, elbukik. Társai közül egyedül a félvér indián Bromden, avagy Serteperte Főnök érti meg, aki megvalósítja McMurphy tervét: megszökök. Sugallva, hogy – még ha áldozattal is jár – érdemes lázadni az embertelenség ellen, vissza lehet nyerni az emberi méltóságot.

APÁM ABLAKÁBÓL AZ ÉG – az Állami Népi Együttes új bemutatói új helyen

Októberben a jubileumi évad keretében hagyományörző mestereket lát vendégül a Magyar Állami Népi Együttes zenekara. Novemberben a Fókuszban a koreográfusok sorozat folytatásaként a Zalai Kamaratánc Fesztivál díjnyertes koreográfiáiból láthatnak válogatást, majd decemberben a Magyar Állami Népi Együttes Szabó Balázs zenéjére készült műsorát mutatják be Apám ablakából az ég címmel, valamint az együttes a Bozsik Yvette Társulattal ad közös estet. Nem mindennapi zenei kísérletnek számít a Bartók-évfordulóra szervezett Bartók kivirágzott fái című koncert, amelynek során először szólalnak meg Bartók Béla népzenei feldolgozásaiban a népdalok úgy, ahogy azokat a zeneszerző is hallhatta a gyűjtések során. A koncerten a komoly- és a népzenei élet kiváló előadói lépnek fel a Zeneakadémia nagytermében: többek között Kokas Kata-

lin, Kelemen Barnabás hegedűművész, Nagy Péter zongoraművész, Herczku Ágnes énekes vagy a Magyar Állami Népi Együttes muzsikusaiból álló Szalonna és bandája.

A Budai Vigadó felújítása miatt szeptember második felétől az intézmény ideiglenesen elhagyja a Corvin téri székházát, a Hagyományok Háza és a Magyar Állami Népi Együttes előadásait ezt követően a MOM Kulturális Központban, a Fonó Budai Zeneházban, a Marczibányi Téri Művelődési Központban láthatják, de találkozhatnak műsoraikkal a Zeneakadémián, a Bethlen Téri Színházban és a Nemzeti Színházban is. Kéziműves-, tánc- és énektanfolyamaik a Magyar Népi Iparművészeti Múzeum melletti Apor Péter utcai közösségi teremben és a Szilágyi Dezső téren lesznek megtartva.

56-os brüsszeli bemutatóra készül az INVERSE DANCE

Hogyan hatott az emberekre, milyen érzelmi torzulásokhoz vezetett 1956 – ezt szeretné bemutatni decemberben színre kerülő koreográfiájában Fodor Zoltán. Az Ajtók kilincs nélkül című darab Brüsszelben látható először, aztán hazai előadásokra, turnéra indul vele az Inversedance. „Mindig szunnyadt bennem néhány gondolat 56 apropóján, s ezeket most, az emlékévkapcsán örömmel bontom ki. Az 56-os események kapcsán nem a politikai háttér és a konkrét történet foglalkoztat, sokkal inkább az, hogy milyen lenyomatot hagy az emberekben egy ilyen szélsőséges, tragikus eseménysorozat” – nyilatkozta a darab kapcsán Fodor Zoltán.

„Most zajlanak az előkészületek, a Balassi Intézet a partnerünk, s bízom abban, hogy a decemberi, brüsszeli bemutatót követően más külföldi városokban is színre kerül.”

A DUNA TÁNCMŰHELY előadásai

► Álom, álom, kitalálom

2016. október 19–20., Marcsi Községi Tér
„A mese így kezdődik: egy virágos kiskertben hosszú hajú, piros arcú lány sétálgat: ő Mira. Jókedvűen dudorászik, virágait nézegeti, öntözgeti. Kertjének díszje a rózsza, amelynek szirmai közt a Szerelem lakik. De egy napon a Boszorkány ellopja a rózsát! A síró Mirát madara vigasztalja, majd együtt a rózsza keresésére indulnak. A kacskaringós út egy folyóparthoz vezet, ahol Mira fáradtan álomra hajtja fejét. S álmában leli meg, amit keres...” Az eredeti előadás a dunaújvárosi Bartók Táncszínházban született 2006-ban, kiindulópontját Palya Bea, Gryllus Samu és Bolya Mátyás azonos című CD-je alkotta.

Az idén a Duna Táncműhely táncosainak közreműködésével elevenedik meg újra a mese.

Koreográfus: Horváth Zsófia, Juhász Zsolt

► A tizedik vőlegény

2016. november 29., Bethlen Téri Színház
A férfifélet hagyományvilágában az egyik legszerzetartásosabb pillanat a férfivá avatás rítusa volt. A férfiszervezetek által felállított próbatételek sora volt hívatott arra, hogy a fiatal legény férfiként foglalhassa el helyét a közösségben. Ezeknek az avatási szokásoknak a legszélsőségebb formáit ismerjük. Mai szemmel nézve és mai szóval élve ezek a beavatások olykor a brutalitásig

fajultak, mégis erényként fogható fel az ünnepélyesség, amely körülölelte ezeket. Az ősi beavatási szertartások, férfivá avatási rítusok a civilizált társadalomban tulajdonképpen eltűntek. Halvány nyomai megtalálhatók, de a szertartás és az ünnepélyesség teljes hiánya jellemzi őket. Talán az egyetlen ilyen esemény az esküvő előtti legénybúcsú, amelyben még fellelhető a régi rítusok révülete és kábulata. A 2001-ben bemutatott A tizedik vőlegény a Duna Táncműhely egyik legsikeresebb produkciója, amely az elmúlt években némiképp háttérbe szorult a társulat repertoárján. Az előadást 2016-ban új szereplőgárdával láthatja újra a közönség.

ZSURA 60

Áttáncolt évtizedek, megkoreografált pálya

Szöveg: Réfi Zsuzsa

Fotó: Váradi Levente Lumidance

ÜNNEPI EZ AZ ESZTENDŐ ZSURÁFSZKY ZOLTÁN SZÁMÁRA, HISZEN EGYÜTTESE JAPÁNBAN HARMINGEZER EMBER ELŐTT LÉPHETETT PÓDIUMRA, TARTALMAS ERDÉLYI VENDÉGSZEREPLÉSEN VETTEK RÉSZT, ÖSSZEL PEDIG AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN ÉS KANADÁBAN TURNÉZNAK. NAGY TETSZÉST ARATOTT LEGÚJABB PREMIERJÜK, A DRAKULA UTOLSÓ TÁNCA, AMELYNEK NEMCSAK KOREOGRÁFUSARENDEZŐJE, HANEM TÁNCOSA IS. EMELLETT ÉLETRAJZI KÖTET, JUBILEUMI GÁLAEST VÁR MÉG RÁ AZ IDÉN, UGYANIS A SZAKMAI SIKEREK MELLETT A HATVANADIK SZÜLETÉSNAPIJÁT IS KÖSZÖNTHETI.

Elnézve a programok sorát, tényleg különleges a Magyar Nemzeti Táncegyüttes és az ön életében is ez az esztendő...

Így igaz, bár mi igazából 120-szor összegzünk egy évben, minden egyes fellépésen. Büszkén mondhatom, hogy rengeteg műsorunk van, sok premier, hiszen a közönség és a szakma is éhes az új előadásokra. Majd négyezer ember nézte meg Szegeden a Drakula utolsó táncát, amelyben az is öröm számomra, hogy öreg grófként színpadra léptem. Kiemelkedő ez az esztendő, hiszen az év elején már negyedszer szerepeltünk Japánban, s Tokió mellett a négy szigeten is felléptünk, mindenütt hatalmas érdeklődés kísérte a turnénkat. Ugyanilyen jelentős volt – lelki szempontból is – az ezt követő erdélyi vendégszereplésünk. Harminchat évvel ezelőtt Martin György kérésére vettem fel a gyimesi filmemet, amelyet most visszavittünk. Énekel még az egy-

kori adatközlők közül öten, s mellettük a kilencvenéves Kallós Zoltán is eljött... Nyár elején egy gigaprodukciónak is részesei lehettünk, hiszen Koltay Gábor felkérésére szerepeltünk az Itt élned, halnod kell című rockmusicalben a Hősök terén. Szeged után Esztergomba is elvittük a Drakulát, ősszel pedig a Műpában kerül színpadra. S persze a Keszthelyi Táncpanorámából sem maradtunk ki, szeptember 26-án pedig az Erkel Színházban volt látható a születésnap tancsmozzaiom. Néhány évvel ezelőtt kitaláltam, hogy 56-ot ünnepeljük meg a diaszpóra magyarságával Amerikában, és ezt az idén is folytatjuk. Tíz állomásból álló tengerentúli turnéra utazunk, ennek során Torontóban, Detroitban, Chicagóban és New Yorkban is szerepelünk. Ilyen külföldi utakon, bemutatóknál kell még több az ünnepléshez?

” Ahogy idekerültem, elmondtam, nem egy izzadós, ordibálós néptáncos vagyok, hanem művészeti vezető. Aki mindenkihez szeretne közel kerülni. Hogy az összes tagunk legyen szerves, lélegző része a társulatnak, ahogy én magam is. Fontos nekem, hogy a táncosom lázas-e még, hogy fölveették-e a főiskolára, vagy hogy az együttesből választ-e feleséget magának.

Sőt ősszel még egy portrékötet is megjelenik önről, Jálics Kinga tollából, a hatvanadik születésnap apropóján. Így tervezte a pályát, a társulatépítést?

Erre vágytam mindig, hogy egy nagy együttest vezessek. Szerencsére fiatalon sokat – világpolgár-szemléletet, bartóki nyitottságot – tanulhattam Györgyfalvától, Martintól, Andrásfalvytól. Ahogy Timártól is, akinek az asszisztense voltam a táncvezetői tanfolyamokon és Martintól, akiknek az asszisztense voltam a táncvezetői tanfolyamokon. 1975-ben pedig már koreografáltam, s ifjú művészként megtapasztaltam, miként kell produkcióvá alakítani a táncot, és hogyan kell elviselni, hasznosítani a kritikát. Nyolc év után, amit az ÁNE-ban töltöttem táncosként, együttest akartam. Így született a Kodály hat remek párral, de senki sem támogatta, hiába volt különleges és újszerű, amit létrehoztunk... Majd a Budapest Táncegyüttesnek lettem a vezetője, később igazgatója, és a Szentháromság téri épület volt az otthonunk. Amikor onnan távoznunk kellett, nagy vándorlás következett, ám szerencsére segítséget kaptunk ahhoz, hogy a Honvéd Együttes épületének egy részét felújítsuk. Amikor pedig Novák Tata 2007-ben nyugdíjba ment, én kaptam meg a Honvédot is. Akkorra már úgy éreztem, hogy „kinőttem” a Budapest Együttest, nagyobb együttesre vágytam, és érett is voltam rá. Amikor az ember bekerül egy másik együtteshez, akkor el kell foglalnia ott a „trónt”, ahol az előd ült... Meg is tettem ezért mindent. Ahogy idekerültem, elmondtam, nem egy izzadós, ordibálós néptáncos vagyok, hanem művészeti vezető. Aki mindenkihez szeretne közel kerülni, hogy az összes tagunk legyen szerves, lélegző része a társulatnak, ahogy én magam is. Fontos nekem, hogy a táncosom lázas-e még, hogy fölveették-e a főiskolára, vagy hogy az együttesből választ-e feleséget magának. Nálunk húsz pár van, akire figyelnem kell...

Olvasva a nyilatkozatait, úgy látom, ön is úgy vélekedik, hogy a művészet folyamatosan változik, a néptánc is sokkal bonyolultabbá vált, és az előadásokban használni kell a filmes trükköket, vágásokat.

Lüktető erőre és szellemiségre van szükség a mai modern néptáncban is, mindez pedig komoly díszletet, jelmezt igényel, meg kell ugrani látványban ugyanazt a szintet, amit például a Páva-sorozat mutat a tévében. De ettől függetlenül az eredeti Kárpát-medencei táncokból kell kiindulnunk. Az eredeti gyökereket is bele kell építenünk a produkciókba, ez a mi matériánk, az anyanyelvünk. Ebből a táncos és zenei nyelvből úgy kell alkotásokat létrehoznom, hogy tanítsak vele, hagyományt őrizzek, identitást, közösségi tudatot ápoljak, valamint átadom a táncosaimnak a profizmus szellemét, hitét. A tanítványaimnak is erről beszélek mindig: mennyire fontos, hogy a táncszeretetet továbbvigyük. Mindent megteszek azért, hogy átadom a bennem élő szakmai hitet, hogy a fiatalokat is ilyen hőfokra hevítsem és elvárásoljam őket. Mindig kérdés, hogy meg tudom-e mozdítani a lelkeket, ki tudom-e szedni őket a telefonok mögül. Ezért megpróbálok olyan néptáncos alkotásokat életre hívni, hogy azok különleges csemegét jelentsenek, és odafigyeljen rájuk mindenki. Hadd meséljek egy történetet. Egy kis faházat építtek a Balatonnál, s egy fiatal ember szállította nekem a földet, aki azt mondta, az édesapjának feltűnt a nevem a fuvarlapon. Véletlenül ugyanis ott volt Gyimesben, látta a műsorunkat, és teljesen meghatotta az, ahogy a fiatalok gyimesi táncot táncolnak. Ilyet még nem látott, és erről beszélt a fiának már hónapok óta... Boldoggá tett ez a hatás. Lényeges, hogy mi mit akarunk adni, mit kap a néző és mit visz tovább. Ezért aztán az együttesben versenystállóban versenyzőket nevelek. Aki nem arra néz, amerre én mondom, az nem az én táncosom, az jobb, ha máshová megy.

Próba közben Zsuráfszky Zoltán

**A koreografálás és az együttesvezetés mellett a szakmai ügyek-
kel is foglalkozik, hiszen NKA-kurátor, és most már tagja a tánc-
bizottságnak is.**

Ősztől elkezdődik a tárgyalássorozat, azon is dolgozunk a miniszter-
riumban, hogy a néptáncosok visszakapják a huszonöt év után járó
szakmai nyugdíjat. Az NKA-ban szintén arra törekszem, hogy egyen-
súlyt teremtek. Emellett az MMA küldöttje lettem, ott is igyekszem
minél többet tenni a műfajunkért. Nemcsak az alkotásokkal, fellépé-
sekkel kell küzdenünk a szakma megbecsüléséért, hanem azzal is, hogy
a döntéshozók figyelmét felhívjuk a területre. Hiszen most már mi
vagyunk a nagy öregek...

**Táncsal kel és fekszik, hiszen a felesége, Vincze Zsuzsa együt-
tesének dramaturgja, fia az ÁNE művésze és nagyobbik lánya is
táncol társulatában.**

De hát ez az életünk, a néptánc, a népzene! Nem is tudnánk másképp
csinálni. Azért Zsuzsikával arra törekszünk, hogy haza már ne vigyük
a gondokat, tudjunk kikapcsolni. De az is jó, hogy a feleségem igazi
alkotótárs. Örülök, hogy meg tudja mutatni a saját tehetségét, s hálás
vagyok neki, hogy olyan darabokat írt nekem és segített színpadra ál-
lítani, mint a Benyovszky, a Dózsa, a Drakula vagy a Körhinta színpadi
változata. Azt egyébként még nem tudom, hogy a kisebb gyerekek
mennyire „fertőzöttek”, hiszen Lilla lányom antropológusdiplomát
szerzett, Marci pedig most fog érettségizni. S most már az unokákra
is gondolnunk kell, hiszen ősszel érkezik a második. Ettől függetlenül
a lelkesedés, a lendület továbbra is megvan. Szeretnénk saját játszó-
helyet, remélem, ez a tervem is valóra válik a következő években.
Egyelőre ugyanis utazótársulat vagyunk, és más szintet jelentene egy
otthon. A táncegyüttes mellett ugyanis van kórusunk, zenekarunk és

színészgárdánk is. Elképzelésem van, meglátjuk... Sok ötletem akad
premierek kapcsán is, szeretnék például Egrri csillagokat az Operában.
Jövőre pedig visszatérünk a Nemzetibe, ahol Vidnyánszky Attila fel-
kérésére a Csíksomlyói passió rendezésében állunk ismét színre. Jó
ézés, hogy a Körhinta sikere visz tovább, és nagy öröm, hogy szín-
házban is népszerűsíthetjük a néptáncot, a népzene. Ahogy az is,
hogy hallok, a többi táncos most már úgy emlegeti az enyémeiket:
„a nemzetisek”. Ez az elnevezés azonban nemcsak megtiszteltetés,
hanem felelősség is: a Magyar Nemzeti Táncegyüttes nevet hitelesí-
tenünk is kell.

Drakula utolsó tánca – Drakula gróf szerepében Zsuráfszky Zoltán

Spirit of Hungary A MAGYAR NEMZETI TÁNCEGYÜTTES TURNÉJA

➤ *Egyesült Államok – Kanada, 2016. október 12–24.*

A Honvéd Együttes tánckara, a Magyar Nemzeti Táncegyüttes 2016. október 12-én indul tízállomásos amerikai turnéjára az 1956-os Em-
lékbizottság támogatásával. A 37 tagú társulat Zsuráfszky Zoltán ve-
zetésével az 1956-os forradalom 60. évfordulója kapcsán lép fel az
Egyesült Államok és Kanada nagyvárosaiban.

„Néhány évvel ezelőtt kitaláltam, hogy 56-ot ünnepeljük meg
a diaszpóra magyarságával Amerikában, és ezt az idén is foly-
tatjuk. Tíz állomásból álló tengerentúli turnéra utazunk, ennek
során Torontóban, Detroitban, Chicagóban Pittsburghben, Wa-
shingtonban és New Yorkban is fellépünk” – nyilatkozott a ven-
dég szereplés kapcsán Zsuráfszky Zoltán társulatvezető.

Az előadás első részében a forradalomhoz köthető kortárs és
tematikus koreográfiákat láthat a közönség, egyebek mellett
a szabadság iránti vágy és az elnyomás elleni fellépés minden-
kit összekovácsolni képes erejéről, az emigráció keserűségéről,
a bebörtönzöttek iránti aggodásról. Az előadás különösen érde-
kes Észak-Amerikában, hiszen abban az időben ezrek hagyták el
Magyarországot és telepedtek le a tengerentúlon. Az est máso-
dik felében a Kárpát-medence autentikus néptánca és népzeneje
kerül színpadra, Zsuráfszky Zoltán koreográfiáiból összeállítva,
az összeszokott táncegyüttes és a zenekar tolmácsolásában.

Megvalósult és elmulasztott lehetőségek

A FÖLSZÁLLOTT A PÁVA GYERMEK-TEHETSÉGGUTATÓ VETÉLKEDŐ SZAKMAI ÉRTÉKELÉSE

Szöveg: Sándor Ildikó, a program szakmai vezetője | Fotó: Váradi Levente Lumidance

A gyermekek számára hirdette meg 2015-ben a Fölszállott a páva tehetségkutató vetélkedőjét a MTVA, a Hagyományok Háza és szakmai partnerük, az Örökség Gyermekek Népművészeti Egyesület. Ezzel páratlan lehetőséget kapott a gyermeknépművészeti mozgalom, hogy több évtizedes eredményeit ország-világ előtt megmutassa. Ezt igazolja a jelentkezők nagy száma és a versenyzők tudásának, tehetségének figyelemre méltó színvonala. A televízió képernyőjén bemutatkozó 48 versenyző – szólista vagy csoport – igényes, valódi művészi értéket képviselő műsorszámokkal lépett a színpadra.

Ugyanakkor a szűkebb és tágabb szakmai közösségben az első pillanattól kezdve viták keresztüztüzebe került a vetélkedő. Az eltérő álláspontok két kérdés köré sűrűsödtek:

1. Összeegyeztethető-e a néphagyomány ethoszával a versenyszerű prezentáció, különösen a ma oly divatos televíziós „talent show” műfajában?
2. Kitehető-e a 6–14 éves korú gyerekek a televíziós megmérettetésnek? Lehet-e olyan műsort készíteni,

ahol a média nyilvánossága előtt zajló versengés nem hat károsan az ifjú résztvevőkre? Hiszen azt is figyelembe kellett vennünk, hogy a gyermekkorú szereplők egyaránt találkozni fognak a siker és a kudarc élményével.

Az 1970-es évek Röpülj páva műsora – a most zajló népzenei és néptáncos tehetségkutató műsor deklarált előképe – kapcsán nincs tudomásom arról, hogy felmerült volna az első kérdés. Inkább napjaink korszellemének tekinthető a versengés túlhajtása, és ennek reakciójaként a tőle való (akár teljes) elzárkózás. Elfogadom azok álláspontját, akik emiatt nem neveztek be tanítványaikat, míg magam – és ebben az Örökség vezetőivel hasonló álláspontra jutottunk – a tehetségkutató vetélkedőt elsősorban munkaformának fogom fel. A televíziós műfajok és a nézettségi mutatók ismeretében nem férhet kétség ahhoz, hogy a verseny sokkal több nézőt vonz a képernyő elé, mint ha népzenei koncert, vagy ismeretterjesztő műsor készült volna. Abban a reményben fogtunk hozzá az előkészítő munkának, hogy a vetélkedés „gyermekbaráttá” tehető.

Az egykori Röpijl páva mősorainak két elvitathatatlan érdemét kell megemlítenünk, ha a vetélkedő mellett érvelünk. Egyrészt a képernyőn szereplő előadók felfedezésében, közismertté tételében mérőföldkőnek bizonyult ez a megmutatkozási lehetőség. Másrészt számolnunk kell a széles nézői közönség ízlését, szemléletmódját formáló kultúráközvetítő hatással is. Ugyanezeket vártuk, várjuk a mostani mősoroktól is.

Az előkészítéskor egyik kiemelt feladatunknak tekintettük a munkaformában rejlő lehetőségek és veszélyek mérlegelését, amelyet kiterjesztettünk az élő adásokra is. A művészeti nevelésben a verseny általánosan ismert gyakorlat a 6–14 éves korosztály számára. Ebben a keretben zajlik az énekesek és a zenészek évenkénti fellépése Gödöllőn és Bonyhádon; a táncgyűttesek a pünkösdi Méta Fesztiválon, a felmenő rendszerű Tóth Ferenc koreográfiai versenyen, a táncos szólisták az „arany gyöngyös és sarkantyús” minősítőkön mutatkoznak be. A gyerekek részvételéről jellemzően a felnőttek (felkészítő tanárok, szülők) döntenek. Egyik felismerésünk az volt, hogy rájuk komoly felelősség hárul: jelentős a szerepük abban, hogy a szakmai felkészülés mellett a versenyzés egyéb (például lélektani) feltételeiről is gondoskodjanak. Figyelemmel kísértük ezt a folyamatot, szükség esetén segítséget ajánlottunk, és éltünk a visszajelzés lehetőségével (közvetlenül vagy a tévés felkészítő mesterek révén).

Még a versengéshez szokott gyerekekben is tudatosítanunk kellett, hogy a médianyilvánosság más dimenzióba helyezi a próbatételt, és ez felelősségteljes együttműködést igényel a szervezői-szakmai oldal, valamint a hátszágot jelentő családi és tanári műhely (művészeti iskola vagy együttes) között. Voltak olyanok, akikre nyomasztó terhet rótt az élő adásokon való részvétel, másokat pedig kifejezetten inspirált.

Versenykiírás

A mősorba 6–14 éves jelentkezőket vártunk, csak a zenekaroknál tettünk kivételt 16 éves korig, létszámuk 20 százalékáig. Különösen a vonós együttesek esetén láttuk ezt indokoltnak, hiszen a primási szerepkör betöltéséhez magabiztos hangszertudásra és érettebb személyiségre van szükség.

A 2016-os kiírásban – az első év tapasztalatai alapján – tánc csoportoknál is lehetővé tettük a 20 százalékos kvóta kihasználását. A kisebb településeken jellemzően vegyes életkorú gyermeknéptánc csoportok működnek. A 2015-ös nevezéseknél nem egy esetben előfordult, hogy a legidősebb (egyben a legtapasztaltabb és talán a legnagyobb tudású) táncost kellett otthon hagyni. Ez ártalmasan hathatott a csoport belső életére. A megváltoztatott kiírásnak köszönhetően 2016-ban több kisebb település táncgyűttese is bejutott az élő adásokba.

A néptánc területén táncgyűttesek (max. 30 fő), táncos szólisták és párok (a fiú-lány pár mellett lány-lány és fiú-fiú párok is bejutottak az élő adásokba), énekes és hangszeres szólisták, énekegyüttesek és zenekarok-hangszeregyüttesek (a maximális létszám hét fő) számára hirdettük meg a versenyt.

Az 560, videón feltöltött jelentkezésből (több mint 2000 gyerek) 319 jutott be a területi válogatókra, amelyeket kilenc helyszínen rendeztünk meg 2015 áprilisa és júniusa között. Az élő adásokra 48 produkció (kb. 400 gyerek) jutott tovább.

Kihasztnált lehetőségek és hiányosságok

A gyermekszereplők számára meghirdetett tehetségkutató verseny számos lehetőséget hordoz, ezek közül az alábbiakat emelem ki: ahogy azt fent említettem, a több héten át zajló televíziós adássorozat a hazai, nagy múltú, művészetpedagógiai szempontból páratlan értékeket hordozó gyermeknépművészeti mozgalom bemutatkozásához teremtett lehetőséget. A mősor nézői megismerték és megszerették a patinás táncműhelyek utánpótlását biztosító gyermeknéptánc csoportokat (Százhalombatta [Pesovár AMI], Gödöllő, Szekszárd [Bartina], Székesfehérvár [Alba Regia]). Az élő adásokban szereplő tánc-koreográfiák melletti riportok és kisfilmek is közelebb hozták a nézőkhöz a szereplőket. Az általunk korábban javasolt modell segítségével azonban sokkal nagyobb hangsúlyt kaphatott volna ezeknek a műhelyeknek a bemutatása. A legtöbb versenyző valamilyen együttesben, művészeti iskolában szerezte meg a tudását, az ott folyó szakmai munkának köszönhetően bontakoztatta ki a tehetségét. Kisebb számban, inkább a szólisták között találtunk olyanokat, akik népzenevel, néptánc-

cal foglalkozó szüleiktől leshették el a zenélés, táncolás fortélyait. (Az ő esetükben is – ha másként nem, közvetetten – ott áll az eredmények mögött egy-egy műhely, hiszen a szülők is a „revival” mozgalomban váltak táncosokká, zenészekké.) Üde színfoltot képviseltek azok az előadók (Vrencsán Anita) és együttesek, amelyek részben vagy egészében a hagyományokat máig őrző közösség saját, lokális kultúrájába beleszületve és belenevelkedve ismerkedtek meg a néptáncal és a népzénnel (a Kesice Gyimesből, a pusztinai énekesek, a mérái táncospár). Ezt a hármas modellt érdemes lett volna a bemutatkozó kisfilmekben és az interjúkban hangsúlyosabban közvetíteni.

A felkészítő tanárok sajnos ugyanúgy árnyékban maradtak a műsorfolyamban, mint a szereplők háttérzágát jelentő együttesek és művészeti iskolák. A médianyilvánosság jó hírverés lenne a művészeti iskoláknak és néptáncos csoportoknak, növelné megbecsültségüket. Az érem másik oldala, hogy a versenyzők felkészülését segítő mesterek kiemelt szerepet kaptak az adásokban. Köztük ott voltak a szakma jeles tanáregyéniségei, és ez ez némiképp pótolja az említett hiányosságot. Mégis az a véleményem, hogy a gyerekekkel éveken át dolgozó, kimagasló eredményeket elérő

szakemberek és intézmények is méltók lennének a média figyelmére, ez azonban egyelőre az adósság rovátban szerepel.

Egyik törekvésünk az volt, hogy felkeltsük az ifjúság figyelmét a népi kultúra iránt. A Hagyományok Háza Figurás bérletes előadásain évek óta örömmel tapasztaljuk, hogy ha gyerekneptáncosok mutatják be a Kárpát-medence zenei és táncos értékeit, a fiatal nézők másként azonosulnak a műsorral, mintha felnőtt szereplőket látnának. Nemcsak az előadásban gyönyörködnek, hanem a kortársi közvetítés révén más dimenzióban érinti meg őket a népművészet, többeket tánc- és zenetanulásra, a néphagyomány aktív művelésére ösztönöz. Hasonló hatásban reménykedünk a Páva esetén is.

Nézettség

Ha a nézettségi adatokból indulunk ki, elégedettek lehetünk. 2015 novemberében az első elődöntőt 333 ezren látták, az adás alatt 964 ezren néztek bele a Duna Tv műsorába. Ez az eredmény a 2012-es elődöntőnél 85-százalékkal, míg a 2014-esnél 16 százalékkal jobb! A döntőhöz közeledve is nőtt a nézettség a korábbiakhoz viszonyítva: az évadzáró 521 434 nézőt ültetett a képer-

nyók elé.² De vajon sikerült-e nagy számban elérni a legfiatalabakat? Milyen a korosztályi összetétel? Az adás kései időpontja talán nem kedvezett a kiskorúaknak, de a nyári ismétlésekkel már sokakhoz eljuthatott. Érdemes volna ezt a kérdést alaposabban, megfelelő mintavétellel megvizsgálni.

Örvendetes módon azt tapasztaltam, hogy a Páva beszédtema lett az óvodákban, iskolákban, vagyis a terület presztízsét mindenképp emelte a médiabeli megjelenés.

A gyerekszereplőkkel zajló műsorfolyamban szeretnénk volna teret adni a magyar játékkultúra hagyományainak. A verseny kiírásával is ösztönözni próbáltuk, hogy a gyerekfolklór műfajai, általában a néphagyomány több területe – az éneken, a zenén és a táncon – jelenjen meg a műsorban. A kiélezett verseny azonban nem kedvezett e törekvésünknek, a szereplők csak elvétve mutattak be életkorukhoz illeszkedő népi játékokat (pl. a szécsényi Iglice Táncegyüttes, Kiss Adrienn énekes szólista, a Forgórózsa és a Rózsabimbó énekegyüttes). A területi válogatókon is ritkán talákoztunk játékfűzésekkel.

Ám a népi játék, a népmese, a kézművesség kerülő úton mégis eljutott a nézőkhöz. A nyári tábor minden napjait bemutató film, valamint a versenyzőkről készült összeállítás kiválóan demonstrálta, hogyan lehet játékkal, mesével és kézművességgel a szabadidőt minőségi módon eltölteni, sőt közösséget építeni. Ugyanezt szolgálta, hogy az élő adások idején a kamera bekukkantott a zsebongóba, ahol a szereplésre várakozó gyerekek játékkal, mesével töltötték az időt.

Írásom elején utaltam arra, hogy a versenyzők életkoraelsősorbanaszervezőkre, felkészítőkrerótt komolyfeladatot. Pedagógiai szempontból a lehető leginkább gyermekközpontúvá kívántuk tenni a műsorkészítést. Ezt szolgálta a nyári tábor, amely a felnőttek vetélkedőjénél nem volt.

A tévés adásokba továbbjutó mintegy négyszáz gyerek – felkészítő tanáraikkal együtt – egyhetes nyári táborban vett részt Balatonakarattyan. Nem elsősorban edzőtábor volt ez. A szakmai felkészítés mellett a hasonló érdeklődésű és korú társakkal együtt töltött hét teret adott barátságok kialakulásának, vagyis a közösségteremtésnek. A kamerához szoktatásra is alkalmas volt a tábor, ahol oldott körülmények között, állandó tévés jelenlét mellett (négy stáb) készültek a bemutatkozó kisfilmek. A táncos, énekes és hangszeres szólisták közös produkciót hoztak létre (madocscsai táncok, illetve közösen előadott népdalcsokor) Navratil Andrea népdalénekes, Németh Ildikó és Szabó Szilárd néptáncos felkészítő mester szakmai irányításával. A szólisták is mindennap együtt próbáltak, ennek eredményét pedig a tábori gálaműsorban láthattuk.

A november elejétől karácsonyig zajló élő adások alatt a versenyzők heti két napot (csütörtök, péntek) a televízióban töltöttek, reggeltől késő estig. Ez komoly teherteret jelentett a gyerekek

számára, elég sok holtidővel, amit igyekeztünk jól kitölteni, hogy oldjuk a szerepléssel járó terheket. Kézműveskedés, mesemondás, a Tarisznás műhely játécai segítettek abban, hogy kizökkenjenek a feszült helyzetekből, és kitöltésük a próbák, valamint a szereplések közti időszakot. Itt érdemes megjegyezni, hogy az élő adások háttérét adó pedagógiai törekvéseink legtöbbje közvetlenül alig volt látható a képernyőn.

A versenyzőket tízfokú skálán, pontozással értékelte a szakmai zsűri (Sebő Ferenc zsűrielnök mellett Sebestyén Márta, Eredics Gábor, Timár Böske, Kocsis Enikő, Berecz István), akárcsak a korábbi felnőttversenyeken. Pontazonosság esetén a zsűrielnök szava volt a döntő, ezen túl minden adásban kiosztottak egy szabadkártyát, amellyel egyetlen – a pontszámai alapján kieső – versenyző juthatott tovább.

Én elképzelhetőnek tartottam egy pontozás nélküli értékelési módot, amire volt már példa a hazai tévétársaságok tehetségkutató műsoraiban (Az ének iskolája, Virtuózok). Műsorkészítői oldalról az a szokásos ellenérv, hogy a pontozásra szükség van a feszültség fokozása, a nézettség, a hatáskeltő tévés „dramaturgia” érdekében. A döntőben a zsűri tagjainak kezdeményezésére próbaképpen fel is függesztették a pontozást, de azon a módon a teljes műsorfolyam nem vihető végig.

A Fölszállott a páva hosszabb távon tehességgondozó programként is kíván működni.

Ennek alappillérei: a tehetségek azonosítása, követése, célzott és folyamat-orientált (lehetőleg kisebb csoportokban, projektszerűen megvalósuló) tehességgondozás, amely biztosítja a további folyamatos megmutatkozási lehetőségeket. A négy pillérből az „alap”, vagyis a tehetség azonosítása és a „tetőzet” – további szereplések, médiafigyelem fenntartása – már működik, ám a vázszerkezetet biztosító, a programnak tartást adó középső elemek egyelőre hiányoznak.

A tehetségek azonosítása a területi válogatóktól induló többfordulós verseny során megtörtént. A televízióban szereplő majd minden szólista és csoport azóta is folyamatosan kap szereplési lehetőségeket, kifejezetten a „pávanak” köszönhetően; igaz, egyetlen eloszlásban. Itt pedagógiailag átgondolt folyamat kialakítását tartom szükségesnek.

A tehetségek követése a hosszú távú eredmények kulcsát képezi: a televízió adásaiba bejutott szólisták és csoportok szakmai fejlődésének, tanulmányi eredményeinek figyelemmel kísérése annak érdekében, hogy külső gátló tényezők (eszköz, hangszer, felszerelés hiánya stb.) lehetőleg ne akadályozzák a kibontakozásukat. A felkészítő tanárok szakmai segítségével sem szabad megfeledkeznünk: módszertani műhelymunkával, konzultációs lehetőség biztosításával, a tehességgondozás módszertanának gazdagításával járulhatunk hozzá eredményesebb munkájukhoz.

A versenyzők számára célzott tehetséggondozó programok (hétvégi kurzus, bentlakásos tábor) indítását tervezzük. A televíziós adásokban részt vett felkészítő mesterek közreműködésével a pávás tehetségek (elsősorban szólisták, kiségyüttesek) több alkalommal, kisebb (2-3 napos) projektek keretében egy-egy tájegység kiválasztott néptánc-, népzenei, szokás- vagy népijáték-anyagával ismerkednének meg (repertoárbővítés), valamint elmélyíthetik stílusismereteiket, bekapcsolódhatnak az alkotói folyamatba (etűdök, koreográfiák, zenei összeállítások, csokrok elkészítésébe). E projekteknek folyamat- és nem eredményorientálnak kell lenniük.

Végezetül, a 2015-ös program sikerei alapján talán az is elmondható, hogy a televíziós műsorfolyam elindított egy áttörést, amely a népi kultúra máig élő hagyományait beemelheti a mai gyermek- és ifjúsági korosztály sokféle ágazó érdeklődésének homlokterébe, hiszen a „gyerekpáva” közösségteremtő és esztétikai hozzáadéka híven igazolja az érték közvetítés eredményességét.

E sorok írásakor, 2016 nyarának végén, az őszi műsor versenyzői már javában készülődnek. A tavalyi és az idei balatoni táborzáró emléképeit szívesen bezárnám egy időkapuszulába, hogy 10-15 év múlva újra megnézhessem. Remélem, a szereplők közül sokan ott lesznek a hazai népzenei és néptáncos előadóművészek, művészeti iskolai tanárok vagy épp a táncműzsgalmat életető szakemberek között.

¹ http://vaskarika.hu/hirek/reszletek/10810/2015-ben_mindannyian_nyertesek_vagyunk-ok_a_folszallott_a_pava_e/

² http://musorvizio.blog.hu/2015/12/22/magyar_nezetteseg_51_het_magasra_szallt_a_pava_es_vele_a_kozteve_is

a
**Hagyományok
Háza**
és a
**Magyar
Állami
Népi
Együttes**

előadásai szeptembertől a
MOM Kulturális Központban

Hagyományok Háza Jegyiroda
1011 Budapest, Fő utca 6.
+36 11 225 6056
jegy@hagyomanyokhaza.hu
www.hagyomanyokhaza.hu

október 19. 19 óra	Vendégségben A Magyar Állami Népi Együttes zenekara és hagyományörző mesterek közös koncertje
október 28. 19 óra	Az örök Kalotaszeg Magyar Állami Népi Együttes
november 22. 19 óra	Magyar rapszódia Magyar Állami Népi Együttes
november 25. 19 óra	Az erdélyi evangélikus szörvány hagyományából Almárium - népzenei és néptáncos értékeink
december 9. 19 óra	Vendégségben A 65 éves Magyar Állami Népi Együttes vendége a Bozsik Yvette Társulat

A kötet szerzői vállalták, hogy összegyűjtik a legfontosabb baranyai népszokásokat és táncgyománnyokat. Molnár István már az 1940-es években filmezte a baranyai táncokat, de a valódi kutatómunka az 1950–60-as években indult meg. A könyv nem csupán az eddig töredezetten fellelhető, a néptáncokra, táncos szokásokra és hagyományokra vonatkozó ismeretek összegzése, hanem sok új ismeret, kutatási eredményt, (újra)gondolkodásra ösztönző megállapítást is tartalmaz. Az olvasó néprajzi utazást tehet Baranyában Berkesdtől Dunaszekcsőn át Vásárosdombóig. Folyamatban van a következő kötet előkészítése, amely Szlavónia és Drávaszög falvainak táncgyománnyát igyekszik majd bemutatni.

Balogh János – Gunszt Andrea:
Tűzet viszek.

Táncgyománnyok és táncos népszokások a történelmi Baranyában, I. kötet.
Janus Pannonius Múzeum Néprajzi Osztály,
Pécs, 2015, 479 oldal
ISBN 978-963-9873-35-3

Az Állami Balett Intézetről az ezredfordulógig mindössze egyetlen igazán „könyvszerű” mű jelent meg. A balettművészet felé című, Lőrinc György által szerkesztett népszerűsítő kötet a tizedik tanév tiszteletére, a Gondolat Könyvkiadónál látott napvilágot. Szerzői között megtaláljuk a tantestület akkori meghatározó egyéniségeit. Az első, adattárral bővített intézménytörténeti kiadvány a Mozaikok a Magyar Táncművészeti Főiskola első ötven évéről című kötet volt 2001-ben, fejezetenként más-más szerző alkotása, összeállította Fodor Antal. A most megjelent munka a főiskola utóbbi másfél évtizedére fókuszál, tartalmában sokrétű és informatív, emellett gazdag fényképanyagot tartalmaz.

Magyar Táncművészeti Főiskola
– Tizenöt év története 2000–2015
A szöveget összeállította: Schanda Beáta
A képeket válogatta: Csillag Pál
Magyar Táncművészeti Főiskola,
Budapest, 2016, 52 oldal
ISBN 978-615-80297-3-5

A tánc és a sport között élő kapcsolat van, elegendő csupán a versenytáncokra vagy a jégtáncra gondolunk. Így talán nem meglepő, ha most arra könyvre hívjuk fel a figyelmet, amely Nadia Comaneciről, a montreali és a moszkvai olimpia bajnokáról, a később az Egyesült Államokba emigrált tornászról szól. A Károlyi Béla román szövetségi kapitány által felfedezett és felkészített sportoló nem mindennapi története a kommunista Románia sportpolitikájába éppúgy betekintést enged, mint a disszidálás lelkileg és fizikailag egyaránt megterhelő aktusába. A szerző történetileg hiteles életrajz megírására törekedett, s közben megkísérelt fényt deríteni a pályakép feltételezhető összefüggéseire is.

Lola Lafon: A kis kommunista, aki sosem mosolygott
Fordította: Takács M. József
Libri Kiadó,
Budapest, 2015,
304 oldal
ISBN 978-963-310-526-9

Táncművészet

A hazai táncágazatok művészeti és szakmai közéleti folyóirata

Alapítva: 1951

Korábbi főszerkesztők: Ortutay Zsuzsa (1951–1956),
Maácz László (1976–1990), Kaán Zsuzsa (1991–2011)

Főszerkesztő: Péli Nagy Kata

Olvasószerkesztő: Réfi Zsuzsanna

Arculat és tördelés: Lerch Péter–Grafoid Stúdió

Szerkesztőségi titkár: Pál Rita

Korrektúra: Baross Gábor

Tanácsadó testület:

Szakály György (elnök), Bozsik Yvette, Diószegi László,
Ertl Péter, Fodor Zoltán, Juhász Zsolt, Halász Tamás,
Kiss János, Mihályi Gábor, Pataki András, Román Sándor,
Solymosi Tamás, Szógi Csaba, Topolánszky Tamás,
Török Jolán, Vincze Balázs, Zsuráfszky Zoltán

www.tancmuveszet.hu

E számunk elkészítésében közreműködtek:

Szöveg: Dorogi Katalin, Gara Márk, Hézsó István,
Kövágó Zsuzsa, Marx Laura, Péli Nagy Kata, Pónyai Györgyi,
Réfi Zsuzsa, Sándor Ildikó
Fotók: Éder Vera, Makai Eszter, Váradi Levente

Megjelenik a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

Szakmai együttműködő partnerek:

Magyar Táncművészek Szövetsége,
Magyar Táncművészeti Főiskola,
Martin György Néptáncszövetség,
Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet Táncarchívuma,
Táncpedagógusok Országos Szövetsége

ISSN 0134-1421

Lapnyilvántartási szám: NMHH CE/4306-2/2014.
Kiadja a Honvéd Együttes Művészeti Nonprofit Kft.

Felelős kiadó: Bolvári-Takács Gábor ügyvezető igazgató

Szerkesztőség és kiadó:
1087 Budapest, Kerepesi út 29/B B épület, fsz. 6.

Szerkesztőségi órák:
kedden és csütörtökön 10–14 óra között
E-mail: tancmuveszet@gmail.com
Telefon: +36 30 379 6889

Megjelenik negyedévente.
Egy szám ára: 400 Ft. Előfizetési díj egy évre 1500 Ft.
Előfizethető a kiadó címén vagy a www.tancmuveszet.hu honlapon vagy átutalással a 10032000-00290555-00000031 számlaszámra, illetve elektronikus változatban a www.dimag.hu honlapon.

Nyomdai munkák: Keskeny és Társai 2001 Kft., Budapest

Címlapfotó: Andrea Paolini Merlo

A címlapon: Barabás Marianna táncművész
Monte-Carlo Balett

A DUNA MŰVÉSZEGYÜTTES
és a NEMZETI TÁNCSZÍNHÁZ közös produkciója

PUSZTÁK NÉPE

néptánc-színház

BEMUTATÓ

2016. január 11.
hétfő 19⁰⁰

Várkert Bazár
(1013 Bp., Ybl Miklós tér)

*Koreográfusok:
Hégli Dusan,
Mihályi Gábor,
Juhász Zsolt*

*Rendező:
Juhász Zsolt*

Bővebb információ és jegyvásárlás: www.dunatanategyutt.es.hu | www.nemzetitancsinhaz.hu

nka
Nemzeti
Kulturális Alap

NEMZETI
TÁNCSZÍNHÁZ

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

DUNA PALOTA